Զ· ՏԱՐԻ 1746 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 29 ՍԱՀՄԻ 4382 — Հ. Տ. 7 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1889 — Ն. Տ. 19 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1889 — ՀԻՃՐ. 25 ՐԷՊԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1307 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ԵՒ ԱՄԷՆ ... ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
... ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան–խան

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانده آره‌ولك
غزته‌سی اداره‌سی

Direction du Journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար տարեկան	[illegible]	160
» »	վեցամսեայ	80
» »	եռամսեայ	40
Գաւառաց »	տարեկան	200
» »	վեցամսեայ	110
Օտար երկիրներէ ամսական	[illegible]	16
» »	վեցամսեայ	28

[illegible]

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 7 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, 1889

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒՆ

Անկարելի բան է որ հայաբնակ գաւառաց մեծագոյն և կարեւորագոյն մասին եկեղեցական–վարչական խղճալի վիճակը վրիպած լինի Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և Ազգ. Վարչութեան կրկին ժողովոց ուշադրութենէն. բայց ի՞նչ է պատճառն որ այսչափ ժամանակէ հետէ բարւոքում մը չենք տեսներ այդ կացութեան մէջ։ Առանց առաջնորդի մնացեալ գաւառաց ցանկն եւթ սարսուռ կ'ազդէ։ Ահա Վան, ահա Տիարպէքիր, ահա Բաղէշ և Մուշ. ո՛չ նուազ անհովիւ մնացած են նաեւ Երզնկա, Սղերդ, և ի Կարին դեռ այս օրերս յաջողեցաւ առաջնորդի մ'ընտրութիւնն։ Այն գաւառներն որք ամենէն աւելի կը կարօտին խնամոտ հսկողութեան և հովուութեան՝ ընդհակառակն ամենէն աւելի անխնամ թողուլն ո՞չ տպաքէն աղետալի սխալ մ'է, որոյ ներկայ հետեւանաց չափ և աւելի ծանր կրնան լինիլ ապագայ հետեւանքները։ Չենք անգիտանար դժուարութիւններն որք ընդառաջ կ'ելնեն Պատրիարքարանին այս հեռաւոր գաւառաց վարչութեան մէջ։ Բայց եթէ ամեն գաւառաց գործերը Պրուսայի, Կեսարիոյ կամ Ադրիանուպոլսոյ գաւառաց գործերուն չափ թեթեւ և դիւրին լինէին, քառորդ դարն անգամ մը գաւառային խնդիր չէինք ունենար, ո՛չ ալ առաջնորդի փոփոխում և նորերու ընտրութիւն։ Ցորչափ հայաբնակ գաւառաց կարեւորագոյն մասն այսպէս երեսի վրայ կը թողուի, կամ՝ անկարող տեղապահներու ձեռքը, չենք կրնար սրտի հանդարտութեամբ ըսել թէ կեդրոնական իշխանութիւնն իւր կարեւորագոյն պարտաւորութիւնը կը կատարէ։ Մեր ըմբռնումն այն է թէ Պատրիարք, Պատրիարքարան, Ազգ. Վարչութիւն Կ. Պոլսէն առաջ գաւառաց համար են. Բարոյական, նիւթական, աշխարհագրական և այլ կարգ մը պատճառներով գաւառացիք Պոլսեցիներէն աւելի կարօտ են միջնորդի Կայս. Կառավարութեան մօտ, աւելի կարօտ են վերին հոգածութեան մը իրենց ազգային և եկեղեցական պէտոյից գոհացման համար. Առաջնորդաց պաշտօնավարութեան դէմ ելնող դժուարութիւնները բառնալ, ի հարկին նոր առաջնորդաց անուանումը դիւրացնել, դժուարագոյն դիրքերուն համար կարողագոյն մարդիկ ղրկելու մասնաւոր հոգ տանիլ և յաջողակ հովիւները թէ՛ ի մասնաւորի և թէ հրապարակաւ քաջալերել՝ կեդրոնական իշխանութեան պարտաւորութեանց էական մասը կը կազմէ։ Ջլաձգական չարժմամբ մը երբեմն կը տեսնենք որ Պատրիարքարանը՝ կարծես թէ երկարատեւ թմրութենէ մը սթափած՝ քանի մը շուտափոյթ տնօրինութիւններ կ'ընէ, կարծել տալով թէ գաւառք սովորականէն աւելի բաժին մը պիտի գրաւեն կեդրոնական հոգածութեան. Բայց քիչ ետքն, ո՛ գիտէ ի՞նչ տեսակ դժուարութեան մը բախելով, այն գործունէութիւն կը թուլնայ, կը կասի, և գանգատները կը վերսկսին գաւառներէն։ Հիմակ ո՛ր շրջանի մէջ ենք, կարելի չէ ճշդիւ ըսել. գի մի կողմէ Ազգ. Վարչութեան ժողովներու որոշմանց կարգին մէջ գաւառներու անուանց կը հանդիպինք, և եթէ ոչ ուրիշ պարագայ մը, գէթ այս անուանց յիշատակումը կարծել կուտայ մեզ թէ այն ժողովք այն նիստերու մէջ գաւառային խնդրովք զբաղեր են. բայց միւս կողմէ կը տեսնենք թէ հոն, հայաբնակ գաւառներուն մէջ, փոփոխում չկայ։ Ժողովուրդն առաջնորդ կ'ուզէ, քարոզիչ կ'ուզէ, պաշտօնական միջնորդ կ'ուզէ, անօթի կը պահէ բայց դարձեալ կ'ուզէ, կը հալածէ կը յուսահատեցնէ բայց դարձեալ կ'ուզէ այս նախախնամական արարածներէն, որոց պատրաստի մթերքն այնչափ աւելի կը ճոխանայ մեզ մօտ որչափ կը նուազի և հեռաւորապէս աւելի կ'արժէ մեր ակնարկած գաւառաց մէջ։

* * *

Հա՞րկ է միթէ յիշեցնել թէ մեր Եկեղեցւոյ հակառակորդք մե՛ծ աւելի աշխոյժութեամբ կը հակին գաւառաց վրայ, քանի մը տասնեակ հոգիէ բաղկացեալ հասարակութիւն մ'կ'օժտեն Առաջնորդով և ամենայն եկեղեցական, վարչական և կրթական կազմածքով ու պարագայիւք. գաւառային ժողովոց մէջ ազգեցիկ ներկայացուցիչներ ունենալու հոգ կը տանին. ճարտարապէս կը մշակեն յարաբերութիւնները տեղական և կեդրոնական իշխանութեանց հետ, և այնպէս կ'ընեն որ հեռաւոր գաւառներու մէջ աշխատող գործակալք միշտ կը զգան թէ ի Կ. Պոլիս հզօր ձեռքեր իրենց պաշտպան կեցած են. Անոնք այս բաները կ'ընեն ո՛չ թէ՝ մեզ պէս՝ դարաւոր նուիրական իրաւունքներ պահպանելու համար, այլ նոր վայրեր և նոր իրաւունքներ գրաւելու և իրենց ազդեցութեան շրջանակն ընդարձակելու համար։ Ո՞չ ապաքէն մեր Պատրիարքարան բազմապատիկ աւելի պատճառ ունի նոյն յարատեւ հոգածութեամբ, նոյն ճարտար կարգաւորութեամբ պաշտպանելու և խնամելու մեր Եկեղեցւոյ շահերն այն հեռաւոր գաւառաց մէջ։ Այս պարագային վրայ մասնաւորապէս ծանրանալու իրաւունք ունինք Ամեն. Տ. Խորէն Ս. Պատրիարք Հօր օրով, քանի որ Ն. Սրբազնութիւն իւր վանահայրութեան օրէն հոգածու էր գաւառային այս անտես առնուած շահերուն, զորս յանձամ գրչաւ կը պաշտպանէր, և այսօր տարակոյս չունինք թէ իւր սիրտը պիտի երի, իւր խիղճն անհանգիստ պիտի մնայ եթէ չյօժարի, կամ եթէ չկարենայ իւրով պատրիարքական իշխանութեամբ գործնականապէս և ազդուապէս պաշտպանել և փրկել այդ նուիրական շահեր։

* * *

Պատրիարքարանն իւր պարտաւորութիւններն յիշեցուցած ժամանակ, չենք կրնար Պատրիարքարանի իրաւունքներն անտես ընել. Նա մեր չափ աւուր թուով տեսան ընծիրեգդ թէ Պատրիարքարանը կարեւոր կէտի մը վրայ իւր անժխտելի մէկ իրաւունքը կը պաշտպանէ. Քաղաքական Ժողովոյ որոշմամբ, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը շրջաբերական մ'ուղղած է ամեն առաջնորդութեանց, որով կը յիշեցնէ թէ Պատրիարքարանը գաւառաց եւ Կայս. Կառավարութեան միջեւ յարաբերութեանց օրինաւոր եւ բնական միջնորդն է. Բայց ուրեք ուրեք առաջնորդք անտեսելով այս ընդհանուր կանոն՝ այլ և այլ գործոց համար ինքնին կը ձեռնարկեն ուղղակի բանակցութիւններ կատարել Բ. Դրան եւ զանազան պաշտօնատանց հետ. Անգիտութեա՞ն, անփորձութեա՞ն թէ անձնական փառասիրութեան հետեւանք է առաջնորդաց ոմանց այս ընթացքը՝ Ս. Պատրիարք Հայրն իւր շրջաբերականաւ չի քններ հոգեբանական այս փափուկ խնդիր, և պաշտօնական լրջութիւնը պահելով մինչեւ վերջը, կը յայտէ թէ յարաբերութեանց այս անկանոն ընթացքէն անպատեհութիւնք կը ծագին սաստ, և գործերը փոխանակ կարգադրութեան ճամբու մէջ մտնելու, աւելի կը կնճռոտին. Ահա՛ հետեւանք մը որ ինքնին պէտք է կասեցնէ այս կանոնազանց առաջնորդներն իրենց անկանոն շաւղին մէջ. գի կարծենք թէ անոնք՝ ինչ ինչ խնդրոյ մէջ ի Պատրիարքարան դիմելէն ակնկալուած օգուտը չտեսնելով՝ խնդիրներն աւելի շուտ կարգադրելու յուսով ուղղապէս առ Կեդր. Կառավարութիւն կը դիմեն. բայց երբ այս կերպիւ խնդիրներն աւելի կ'երկարին և կը կնճռոտին, տարակոյս չունինք թէ ամենէն յամառ կանոնազանցներն անգամ չիտակ ճամբայն կը վերադառնան առանց արտաքին ազդարարութեան։

* * *

Ըստ մեզ, աւելի օգտակար է յիշեցնել առաջնորդներուն թէ ո՛րչափ խելացի, ո՛րչափ արդիւնաւոր բան մ'ըրած կը լինին եթէ բնաւ ի Կ. Պոլիս չդիմելու ճարը գտնեն. «Գաւառին գործը գաւառին մէջ» ի՞նչ ներդաշնակ պարբերութիւն և միանգամայն ի՞նչ յաջողակ քաղաքականութիւն. կարելի չէ՞ միթէ գաւառային իշխանութեանց հետ բարեկամական անպիսի մտերիմ յարաբերութիւններ հաստատել որ ամեն ինչ տեղւոյն վրայ համաձայնութեամբ և իրաւախոհութեամբ վերջանայ. Գաւառային մեծ և փոքր կառավարական պաշտօնեայներն ևս մարդ են և հաղորդ ամեն մարդկային զգացմանց։ Երբ տեսնեն թէ առաջնորդ մը իրենց հետ կատարեալ բարեկամութեամբ և վստահութեամբ կը վարուի և փոխանակ ի Կ. Պոլիս գրելու՝ շատ բաներ իրենց հետ մտերմական համերաշխութեամբ վերջացնելու փափաքող է, կարծենք թէ իրենք ևս աւելի վստահութեամբ կը վարուին Եկեղեցւոյ պաշտօնէից և Ազգին ներկայացուցչաց հետ. և զիրենք աւելի յարգուած զգալով իրենք ալ աւելի կը յարգեն իրենց դիմացինն։ Առթիւ մը մեր ձեռքն անցաւ տետրակ մը՝ պարունակող ի գաւառս գործող ժէզուիթ Միսիոնարներուն տրբուած բարձրագոյն հրահանգներն, և հոն տեսանք որ իրենց մեծաւորք այս Փաթերներուն կը պատուիրեն մտերմական սերտ յարաբերութիւններ հաստատել տեղային իշխանութեանց հետ, ամեն խնդիր տեղւոյն վրայ լմնցնել, եւ խիստ ծանրակշիռ եւ սակաւադէպ պարագայից մէջ միայն դիմել ի դեսպանատուն կամ ի Բ. Դուռն. որովհետեւ այնպէս յաճախակի ի Կ. Պոլիս դիմումներ գաւառային պաշտօնէից վիշտ կը պատճառեն, յորմէ գործերը կը վնասուին անուղղապէս։ Եթէ օտարք իրենց մասնաւոր գիմումներուն համար այս ուղղութիւնը կրնան բռնել, ինչո՞ւ չբռնենք մեք որ այս երկրին զաւակներն ենք, մեք որ հայրենակից ենք այս մի և նոյն պաշտօնէութեանց, և անշուշտ շատ աւելի կարեւոր պատճառներ ունինք անոնց հետ հաշտ ընթացք մը բռնելու, ի դիւրութիւն մեր եկեղեցական–վարչական գործոց։

* * *

Ս. Պատրիարք Հայրն առաջնորդներուն մէկ պարտաւորութիւնն յիշեցնէ զատ, ուրիշ տնօրինութեամբ մը առաջնորդաց իշխանութիւնը կը զօրացնէ. Եգիպտոսի առաջնորդ Գեր. Իգմիրլեան Սրբազանին իւր հրաժարականին ետ առնելու առթիւ, Ազգ. Վարչութիւնը գոհունակութիւն կը յայտնէ Ն. Սրբազնութեան բարւոք և արդիւնաւոր պաշտօնավարութեան համար, կը պախարակէ Եգիպտոսի Առաջնորդին դէմ քահանայի մը խնդրոյն առթիւ տեղացւոց ոմանց կողմէ եղած անպատշաճ ցոյցերն, և այս առթիւ գժգոհութիւն կը յայտնէ գաւառաց ոմանց մէջ մերթ ընդ մերթ տեսնուած այն արարմանց դէմ որք առաջնորդաց ազդեցութիւնը տկարացնել կը միտին. Առաջնորդաց պաշտօնավարութեան մասին խրատապահանջ լինել կարենալու համար, պէտք է բարոյական և նիւթական միջոցներն ընծայել որովք արդիւնաւոր անոնց պաշտօն. Այս միջոցներէ մին ալ առաջնորդաց անձին եւ իրաւունքներն յարգել տալն է. Երբ դժուարութիւն կը քաշենք գաւառաց համար լաւ առաջնորդներ գրտնելու, գոնէ գտնուածներուն յարգը պէտք է ճանչնենք, և ճանչցնենք անոնց որք անձնական այլ և այլ նկատումներով դժուարութիւններ կը յարուցանեն առաջնորդներուն, զանոնք ասպարէզէն հեռացնելու և պղտոր ջրոյ մէջ ձուկ որսալու համար, որ կրնանք ըսել թէ նոյնչափ հին և նոյնչափ շահաւոր արհեստ մ'է որչափ վճիտ ջրոյ մէջ ձուկ որսալը։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԻ

Փարիզ, 16 Նոյմ. — Մոփային գործոց նոր Նախարարը, Մերակլոյի անդամ Պ. Պարպէյ, հրաման տուաւ ամենայն փութաջանութեամբ յառաջ վարելու նոր մարտանաւուց շինութիւնն որուն ձեռնարկուած է։

— Փարիզ, 16 Նոյմ. — Երեսփ. Ժողովը ցարդ 448 երեսփոխանաց ընտրութիւնը վաւերացուց։ Վերջնական դիւանին ընտրութենէն ետքն, որ երկուշաբթի (երէկ) տեղի պիտի ունենայ, (*) Պ. Թիռառի Նախարարութիւնն յայտարարութիւն մ' պիտի կարդայ Երեսփ. Ժողովոյն մէջ, ըսելով թէ հարկ է գոհացնել ազգին ընդհանուր բաղձանքն, որ հանդարտութիւն և համաձայնութիւն կը պահանջէ, և վերացական ամուլ քաղաքականութեան մը տեղ գործնական և արդիւնաւէտ քաղաքականութիւն մը բռնել։ Նախարարութիւնը կը պահանջէ որ սոսկ քաղաքական հանդամանք ունեցող ամեն խնդիրք (ինչպէս սահմանադրական փոփոխութեանց խնդիրք) մի կողմ դրուին, և Ժողովոյն նկատառութեան պիտի մատուցանէ կալուածական տրոց և ըմպելեաց վերաբերեալ տրոց ծրագիրն, և ի վերջոյ վստահութեան քուէ պիտի խնդրէ, ապա թէ ո՛չ պիտի հրաժարի։

— Վիէննա, 16. — Ֆրանծ Եոզեֆ կայսր Կէօտէլլէօ գնաց, իւր գտնուի՝ Ժիզէլ իշխանուհւոյն և տոքոր ամուսնոյն պատիւ ընծայելու Լէօփոլտ իշխանին հետ։

— Համպուրկ, 16. — Արշիդուքս Յովհան Սալվաթոր, որ Յովհան Օրթ անունն առաւ, Լիւպէք և Քիլ գնաց. Մտադիր է Զանզիբարէ երթալ և Զանզիբարայ քաղաքացի լինել։

— Պ. Բրաթիանոյի Նախարարութիւնն հրաժարեցաւ, և նոր Նախարարութիւն մը կազմուեցաւ դարձեալ պահպանողական տարրերէ, նախագահութեամբ Մանօ զօրավարին, որ միանգամայն ներքին գործոց նախարարութիւնը պիտի վարէ, և արտաքին գործոց նախարարութեամբ Պ. Լահովարիի, որ լռեալ վարչութեան մէջ ունեցած պաշտօնը կը վարէ։ Ասոր կը մակաբերուի թէ Ռումանիոյ արտաքին աշխարհավարութեան փոփոխութիւն չկայ։

— Վիլհէլմ Կայսրն և Կայսրուհին շատ գոհ մնացին իրենց ի Վենետիկ այցելութենէն։ Օր առաջ բուռն փոթորիկ ծագած էր, (նոյն փոթորիկն որ ի Վիեննա և ի Կ. Պոլիս ևս ծագեցաւ) և Ժողովուրդը կը վախնար թէ Նոցին Վեհափառութեանց ընդունելութիւնն յաջող պայմանաց մէջ տեղի չպիտի ունենար։ Բայց իրենց բովանդակ ուղեւորութեան միջոցին, կայսրն ու կայսրուհին շատ բախտաւոր եղան։ Ի Կ. Պոլիս, ուր իրենց մեկնելէն շաբաթ մը ետքն բուռն մրրիկներ իրարու պիտի յաջորդէին յորդառատ տեղատարափներով, իրենց այցելութեան պահուն կաթիլ մը անձրեւ չիյնաւ և օդը բաց մնաց մինչեւ վերջը։ Նմանապէս ի Վենետիկ, իրենց ժամանումէն մի քանի ժամ յառաջ օդը բոլորովին պարզուեցաւ, և Վենետիկցիք իրենց մասնաւոր նաւակներով և գոնտոլներով ընդ առաջ եկան, և Հօհէնցօլլէրն հետ գերմանական երկու զրահաւորներն առաջնորդեցին ջրանցքներէն ներս։ Վիլհէլմ Կայսրն ու Կայսրուհին սքանչացմամբ դիտեցին Վենետիկի համբաւաւոր շէնքերը, Դուքսերուն պալատը, եկեղեցիներն, եւն. Գիշերն՝ հիանալի լուսաւորութիւնք քաղաքին մէջ և ջրանցքներուն և մարտանաւերուն վրայ։

— Պիզմարք Իշխան ի մօտոյ երկու բանախօսութիւններ պիտի ընէ Ռայխսթակին մէջ, մին Եւրոպիոյ քաղաքական և զինուորական վիճակին վրայ, յորում պիտի պարզէ նաեւ Գերմանիոյ դիրքն արեւելեան խնդրոյն մէջ, և միւսն ընկերվարական խնդրոյն վրայ։ Իշխան–Նախարարապետը պիտի ջանայ սոյն բանախօսութեամբք սաստանալ Ռայխսթակին հաւանութիւնը զինուորական նոր վարկերու օրինագծին և հակընկերվարական օրինագծին Լատինական Միութենէն առաջ պիտի փակուի Ռայխսթակին շրջանն, եւ նոր Ռայխսթակին համար ընդհանուր ընտրութիւնք պիտի կատարուին 1890 ի սկիզբները։

Ի ՖՐԱՆՍԱ

Պուլանժէականներուն սպառնացած ցոյցը նշանակութիւն չունեցաւ. Պ. Քոնսթան ազդու տնօրինութիւններ ի գործ դրած էր Խորհրդարանին շուրջ ամբոխի հաւաքումն արգիլելու և բարեկարգութիւնը պահպանելու համար և այս տնօրինութիւնք բաւական եղան Պուլանժէականները աճարեկելու. Ոմանք ընդդիմացած էին ոստիկանութեան սպայից, որք համախմբումները ցրուել կը ջանային, և հետեւապէս ձերբակալուեցան. Պ. Տէրուլէտ և ուրիշ մի քանի պարագլուխներ ևս ձերբակալելոց մէջ էին, բայց երեկոյին արձակուեցան։ Ֆրանսայի ժողովրդեան ներքին խաղաղութեան ու հանդարտութեան փափաքն այնչափ ակներեւ է զի Պուլանժէականաց մէջ չէին խոհեմագոյնք, ինչպէս Պ. Նաքէ, սպառնացան հրաժարիլ պուլանժէական մասնախմբի անդամութենէն եթէ ո՛և է ցոյց տեղի ունենայ նախ քան զվաւերացումն Պ. Ժոֆրէնի ընտրութեան, որ, ինչպէս յայտնի է, Պուլանժէ զօրավարին աթոռը կապ…

(*) Վերջնական դիւանին ընտրութիւնը կատարուած և Պ. Ֆլոքէ Երեսփ. Ժողովոյ նախագահ եղած է։ Ցառաջագոյն ծանուցեալ ընտրութիւնն «ատժամեայ Դիւանին» ընտրութիւնն էր։

— 1) —

ՖԷՅԼԵԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՄԱՌԻ

ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ ԴՐԱԽՏ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ
ՄԱՅՐԱԿԱՆ ՈՃԻՐ ՄԸ

Ա.

ՎԱՐԴԱՇԻՐԱՂ ԿԵԱՆՔ

Իւրպէն տը Վիլլաոօն կոմսը Սօլօնի հարուստ հողատէրերէ մին է, և Պէրժըրոյի դղեակն ուր կը բնակի, գեղեցկագոյն բնակարանն այդ երկրին՝ երբեմն ամայի, անբեր եւ անպիտան՝ որ յետոյ, շնորհիւ քանի տարիէ հետէ այդ կողմերը կառուցուած բազմաթիւ գիւղական տանց, շնորհիւ մանաւանդ իր որսական անսպառելի անտառներուն եւ Բարիզու հետ ունեցած մերձաւորութեանը, Ֆրանսայի կեդրոնին ամենէն աւելի հաճոյալի գաւառաց մին դարձած է։

Այն թուականին յորում կ'սկսի այս պատմութիւն, այսինքն 1863 ի աշնան առաջին ամիսներուն, տը Վիլլաոօն կոմսը քառասուն տարեկան էր, հազիւ երեսնամեայ մարդու մը երեւոյթով, յաղթանդամ եւ վայելչաձեւ. Թէպէտ առաջին անգամ զինքը տեսնողին՝ քիչ մը խստադէմ կ'երեւէր, սակայն շատ հեզահամբոյր էր եւ ամենուն համար անհուն բարութեամբ լի։

Գիւղացի ազնուականի հագուստներուն մէջ՝ երբ մինչեւ ծունկերը հասկեր հագած էր, կամ նոյն իսկ երբ նուրբ կօշիկներ կը կրէր, կոմսն իր արդուզարդէն բան մը պաս չէր թողուր, մանրակրկիտ խնամ մը տանելով անոր, առանց ունայնամտութեան, որ ցոյց կուտար թէ ինքզինքը չէր ձգեր եւ կուզէր իր անձին վայելչութիւնը պահպանել։ Արդէն, իր ձեւերուն մէջ կոշտութիւն չկար բնաւ, այլ գերագոյն սառճանի քաղցրութիւն եւ բարեկեցութեան յայտարար նշաններ։

Պէրժըրոյի դղեակը ժամանակաւ յոյժ գեղեցիկ շէնք մըն էր, Վերածննդեան դարուն ոճով կառուցուած, որուն աշտարակաց կրկնապատկերք կը կորսուէին գրեթէ լճի մը չափ մեծ աւազանին մէջ։ Այդ դղեակ հրդեհէ մը մոխիր դարձած էր։ Արուեստագիտական հարստութեանց մեծագոյն մասը կորսուած էր այդ արկածին մէջ։ Վիլլաոօն կոմսը մաքէն չանցուց դղեակն իր նախկին ձեւով վերականգնել, եւ ճարտարապետական նոր ոճով կառուցանել տուաւ զայն։ Նկարագեղ երեւոյթն անհետ եղաւ, բայց անոր յաջորդեցին պերճութիւն եւ հանգստաւէտութիւն։

Մուտք բակը, նուրբ աւազով ծածկուած, բոլորակ մը կը կազմէր հոյակապ վերնագաւթի մը առջեւ որուն վերջին սանդուղը սահանքրթի մը կը յանգէր։ Ցետոյ կը մտնուէր գաւիթն որոյ խորը գտնուած սանդուխ մը դէպ ի սեղանատուն և խոհանոց կը տանէր։ Գաւիթին աջակողմը՝ խաղի սրահ մը, ճեմելիք մը և ձմեռնային պարտէզ։ Ձախակողմը՝ բարեկամաց յատկացեալ խուցեր, և կոմսին ու կոմսուհւոյն բնակարանք՝ ժամանակակից վարպետներու նկարներով լեցուն զանգիճով մը անջատուած։ Այդ բնակարաններուն առջեւ, պատշգամ մը և վերնագաւթ մը. Նմանապէս, ճեմելիքին առջեւ ուրիշ պատշգամ մը և ուրիշ վերնագաւթ մը։

Երկար կ'ըլլայ մի առ մի նկարագրել արուեստական հրաշակերտները զորս անդ հաւաքած էր Վիլլաոօն կոմսն, առանց հաշուելու ծախսելով. բիւրեղք, յախճապակեայ հազուագիւտ նիւթեր, հին սափորներ, պղնձեղէնք, ամենաթանկագին գորգեր, կիտուածանկարք, պատկերներ և արձաններ կը լնուին խուցերը։

Կոմսը գիւղական կեանքը պաշտելուն, երկու հազար հեկթար տարածութեամբ գետին մը գնած էր Սէրտօնի շրջակայքը, Լուառէի գաւառակին մէջ, Լուառ-է-Շէրի եզրը։

Կոմսը սերած էր օրէնսգիտաց հարուստ տոհմէ մը, Օրլէան մեծցած եւ գատաւոր եղած էր ի Բարիզ. սակայն իր աթոռը թողլով, Բարիզէն հեռացած էր, գրեթէ ամբողջ տարին Պէրժըրօ բնակելու համար։

Պահ մը խորհած էր քաղաքական ասպարէզը մտնել և Լուառէի գաւառէն երեսփոխան ընտրուած. յաւարտ խորհրդարանական շրջանին, այլ եւս ինքզինքն ընտրելի չ'առաջարկեց։ Քաղաքականութիւնը նողկանք կ'ազդէր իրեն և խորհրդարանական յուզմունք յոգնեցուցած էին զինքը։ Ուստի շուտով վերադարձաւ ողջունել իր սիրացեալ երկրին մելամաղձիկ հորիզոնը։

Սակայն անգործ չէր մնար։ Իր երկու հազար հեկթար տարածութեամբ հողին մշակութիւնը շատ կ'զբաղեցնէր զինքը։ Գաւառն աղքատիկ էր, եւ գետինը գրեթէ անբերրի։ Հիմնական աշխատութեանց պէտք կար զայն բարեբեր դարձնելու համար։

Դիւրութեամբ կը գտնէր ուրեմն իր գործունէութեան եւ կորովին համապատասխանող զբաղումներ։ Կիսափուլ հին տնակները քանդել տալով, անոնց տեղ հիմնած էր ընդարձակ եւ օդաւէտ ագարակներ։ Ճոպան երկիրները մշակել կուտար, եւ կը ցամքեցունէր ճահիճները որք, իր խնամոց շնորհիւ, արգասաբեր հողեր կը դառնային։

Բաջառողջ էր, զուարթ եւ հարուստ. երջանիկ ըլլալու համար այսքանն իսկ պէտք չիկայ։

Եւ երջանիկ էր այդ դրախտին մէջ, զոր ստեղծած էր, մենացեալ եւ ամփիերջանկութիւնը, տխրութեան նման, եսասէր է եւ ծածկուիլ կը սիրէ։ Երջանիկ էր, վասն զի կը սիրէր։

Երեսփոխան եղած թուականին ամուսնացած էր, քիչ մը ակամայ, Օրլէանցի հին գերդաստանի մը միակ ժառանգորդն եղող աղջկան մը՝ Ֆէրնանտ Քրէսանժի հետ։

Ամեն բանէ առաջ սիրային ամուսնութիւն մը եղած էր այդ միութիւն։ Եւ տարիներու հոլովմամբ, երկուքին իրարու վրայ ունեցած պաշտումը նուազած չէր բնաւ։

Ջուարթօրէն կը սիրէին զիրար, երջանիկ էին ինքզինքնին իրարու մօտ զգալով կենաց մէջ, լի վստահութեամբ թէ ո՛չ մէկ հակառակութիւն պիտի կարենար բաժնել զիրենք, երկուքն ալ հպարտանալով այդ փոխադարձ սիրովն, և այնքան սերտիւ իրարու յարեալ, որ իրենց մտածումներն եւ իղձերը միահաղոյն էին, ու ո՛չ մէկ անհամաձայնութիւն կուգար խանգարել այդ մտերմութիւնը։

Ֆէրնանտ միջահասակ էր եւ յոյժ խարտեաշ։ Վառվռուն սեւ աչքեր կը փոխարինէին ինչ որ դէմքը կը կորսնցնէր իր տարտամ երեւոյթովը։ Բերանը սակաւ ինչ մեծ էր, անկիւնները վեր ելած եւ փոսիկներով, այն բերաններուն նման որք յաճախ կը ծիծաղին։ Աչքերն եւս ծիծաղուն էին։ Անոնց մէջ չես գիտեր ինչ տեսակ բոց մը կար կենդանութեան եւ միեւնոյն ժամանակ գթութիւն մը։ Փոքրիկ աղջկան մը խորամանկ նայուածքն և մայրական քաղցրութիւն մը. հեզութիւն և լրջութիւն միանգամայն։ Պաշտելի և պաշտեցեալ աչքեր։

Ֆէրնանտ երկու զաւակ ծնած էր, երկուորեակ մը, Անտրէ եւ Հանրի։

Կոմսին ու կոմսուհւոյն կեանքը կը սահէր ի Պէրժըրօ, անհունապէս հանդարտ եւ երջանիկ։ Գիւղական միօրինակութիւնը փարատելու համար, Վիլլաոօն ամեն տարի Ֆէրնանտը կը տանէր յունուար եւ փետրուար ամիսներն անցունել ի Փարիզ ուր ընտանեկան բազմաթիւ յարաբերութիւններ ունէին, եւ Բարիզէն ի Մօնդէ Քարլօ, մէկ ամիս։

Նորածիլ տերեւներուն եւ գարնային արեգական հետ՝ Պէրժըրօ կը վերադառնային։

Իրենց շուրջն անձնուիրութիւն եւ բարեկամութիւն կար միայն։

Վիլլաոօն իր վարձակալներուն բարեկամն էր, և ի հարկին օգնութեան ձեռք կը կարկառէր անոնց, այդ կոյս հողերուն վրայ մշակութեան փորձեր կատարելով։ Իր խոնարհ բնաւորութիւնն եւ ստորադասելոցը նկատմամբ ունեցած քաղաքավարութիւնը զինքը ժողովրդական դարձուցած էին։ Իր վեհանձնութիւնն եւ առատաձեռնութիւնը հակառակորդներն հեռացուցած էին իրմէ։

Կինը ամուսնոյն համահաւասար գորով կը վայելէր ամենէն։

Միակ ստուեր մը կար համակրանաց այս ներդաշնակութեան մէջ։ Միակ թըշնամի մը՝ այսքան բարեկամաց մէջ։

Օր մը կոմսին ագարակապանաց մին, հայր Թրանշան, ծանրապէս վիրաւորուած էր կապած կովէ մը։

Վիլլաոօն եւ Ֆէրնանտ՝ արկածն իմանալնուն պէս՝ ագարակ վազեր էին, ուր փոխադրուած էր գիւղացին։ Արիասիրտ կոմսուհին նախնական դարմանները տուած էր։ Վիրաւորեալին ազդրէն առատ արիւն կը հոսէր, եւ խեղճ մարդը երկու անգամ նուաղում ունեցաւ։

(Շարունակելի)

տած է՝ ընտրական օրէնքի բանադրօւիկ մեկնութեամբ մը․ ո՛չ միայն Հանրապետականք այլ և չափաւոր Միապետականք իրենց թերթերով գոհունակութիւն կը յայտնեն այն կորովալի գործունէութեան համար որով Նախարարութիւնն հանրային բարեկարգութիւնը կը պահպանէ։

ՄՈՆԹԻՈՆԵԱՆ ՄՐՑԱՆԱԿ

Անցեալ կիւրակի կատարեցաւ ի Փարիզ, Փրանսական Կաճառի եկեղեցւոյն մէջ, յատուկ պաշտօն ի յիշատակ մեծանուն բարերար Մոնթիոնի, որ անցեալ դարուն մէջ քանի մը միլիոն Ֆր․ի մեծ կտակ մ՚ըրած է Ակադեմիային՝ հասոյթն յատկացնելով ամեն տարւոյ մէջ կատարուած առաքինական գործերուն ի վարձատրութիւն, ո՛րչափ եւս խոնարհ կարգի մէջ տեղի ունեցած լինին։ Ակադեմիան իւր պաշտօնէից և կառավարութեան և տեղական իշխանութեանց կողմէ եղած զեկուցմանց համեմատ, կը քննէ և կը բաղդատէ անձնուիրութեան, ծնողասիրութեան, զաւակասիրութեան, մարդասիրութեան մեծ և փոքր դէպքերն որք կը նշանակուին, և արժանաւորագունից ի վարձատրութիւն կուտայ որոշեալ մրցանակներն։ Այս տարի մրցանակաբաշխութեան գեղեցիկ բանախօսութիւնն արտասանեց Օթէօնի եպիսկոպոս Գեր․ Փէռօ։

ՅԱՄԵՐԻԿԱ

Միացեալ Նահանգաց ամենէն հարուստ մարդոց մին է Պ․ Է․ Տրէքսէլ, որ միլիոնաւոր տոլարներու հետ կը խաղայ, ի Ֆիլատելֆիա։ Այդ մարդ կաթոլիկ է, և իւր կրտսեր դուստր, Օր․ Քէյթ Տրէքսէլ, այս օրերս կուսութեան ուխտ ըրաւ Փիթսպուրկի մայրապետաց վանքին մէջ, և նոյն մայրապետութեան անդամակցեցաւ։ Այս արարողութիւն մասնաւոր շքով մը տեղի ունեցաւ․ Օր․ Տրէքսէլ Քոյր Կատարինէ անունն առաւ եկեղեցւոյն մէջ, ուր մտաւ հարսանեկան սպիտակ զգեստներով, և յետ արարողութեան սեւ շրջազգեստ հագաւ։ Եկեղեցական պաշտօնն աւարտելէն ետքն, հացկերոյթ մը տրուեցաւ վանքին ճաշասրահին մէջ, ուր սեղանները խաչաձեւ դրուած էին։

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ

Ռումանիոյ դիւանագիտական գործակատարն և ընդհանուր հիւպատոսն ի Սոֆիա, Պ․ Ճուվարա, Պուլկարիոյ վաճառականութեան վրայ տեղեկագիր մը ղրկելով, սապէս կ՚եզրակացնէ․

«Վերջին տասն ամաց մէջ Պուլկարիոյ առեւտրական գործունէութիւնն ուշադրութեամբ քննելով, սա եզրակացութեան կը յանգինք թէ անժխտելի և յոյժ կարեւոր յառաջդիմութիւնք իրագործուած են։ Տնտեսական ճշմարիտ կերպարանափոխութիւն մը կը կատարի մեծաւ փութաջանութեամբ, շնորհիւ երկաթուղեաց շինութեան․ որովհետեւ այս լեռնոտ երկրի մէջ փոխադրական դժուարութիւնք մեծ արգելք էին վաճառականութեան։

«Զարիպրոտ-Սոֆիա-Փիլիպէի երկաթուղւոյն տուած արդիւնք շատ յաջող են, և առեւտրական յարաբերութիւնք աւելի պիտի ընդարձակին երբ՝ տարի մը ետքը՝ Եամպոլի-Պուրկազի երկաթուղին Սեւ Ծովու հետ հաղորդակցութիւն բանայ Պուլկարիոյ։ Եամպոլի-Շումլայի գծին շինութեամբ ալ Արեւ․ Ռումէլին Ռուսճուգ-Վառնայի երկաթուղւոյն հետ ուղղակի յարաբերութեան մէջ պիտի դրուի։

«Այս տնտեսական շարժում երեք տարիէ հետէ կը նպաստաւորի առատ հունձքերով․ Անցեալ տարի եգիպտացորենէն զատ ամեն բերքեր գոհացուցիչ էին և այս տարի՝ լաւագոյն եւս։ Այս իրողութիւն կառավարական տեսակէտով մեծ նշանակութիւն ունի․ զի պուլկար կառավարութիւնը տասանորդը բերքով ստանալու նախկին դրութեան վերադարձած է։ Ցարդ 25 սանթիմէն մինչեւ չորս Ֆր․ տուրք կը վճարուէր արտավարին (տէօնիւմ)։ Ամեն մարդ դժգոհ էր․ զի բաշխումն անարդար էր։ Որովհետեւ կալուածագրութեան վիճակացոյցը չկայ դեռ, որոշուեցաւ չորս տարւոյ փորձ մ՚ընել, և բերք ընդունիլ դրամի տեղ։ Խաղողէն, վարդէն, պտուղէն և ծխախոտէն դրամ կ՚առնուի միակերպ տարածութեան համեմատ։»

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Եկեղեցական Համագումար ժողովոյ կողմէ կարգեալ յանձնաժողովն ի նիստ գումարեցաւ երէկ ի Պատրիարքարան և երկարօրէն խորհրդակցեցաւ։

Այս պատճառաւ երէկ տեղի չունեցաւ Կրօնական ժողովոյ շաբաթական նիստն, որ յետաձգուեցաւ յառաջիկայ ուրբաթ առաւօտ ի խորհրդարանի Ղալաթիոյ։

Արմաշու փ․խ-վանահայր և եկեղեցական վարժարանի տեսուչ Գեր․ Մաղաքիա եպիսկոպոս Օրմանեան այս առաւօտ մայրաքաղաք հասաւ։ Ն․ Սրբազնութիւն եկած է եկեղեցական վարժարանին և վանուց մատակարարութեան վերաբերեալ խնդրոց վրայ տեսակցելու Խնամակալութեան հետ։

Կ՚իմանանք թէ Արժ․ Ղեւոնդ վարդապետ Փիրղալէմեան և Մեսրոպ վարդապետ Ճերմակեան Էջմիածնէն ճանբայ ելած են մայրաքաղաք գալու համար։

Քաղաքական ժողովն ի նիստ պիտի գումարի վաղը, ժամ 5 ին, ի Խորհրդարանի Ղալաթիոյ։

Ուրբաթ օրն եւս Խառն ժողովն ի նիստ պիտի գումարի ի Ղալաթիա։

Ամեն․ Ս․ Պատրիարք Հայրն ըստ որոշման Խառն Ժողովոյ՝ հետեւեալ պաշտօնագիրն ուղղեց առ Գեր․ Առաջնորդն Եգիպտոսի․

Գերապատիւ
Սրբազան Եղբայր ի Քրիստոս․

Ազգ․ Կեդրոնական Վարչութեան Խառն Ժողովը գոհութեամբ լսեց որ Ձեր Գերապատուութիւնը՝ մեր վերջին հրաւիրանաց վրայ՝ յօժարած է վերստանձնել Եգիպտոսի առաջնորդական պաշտօնը՝ զոր արժանապէս վարելով ցարդ՝ ըստ իւր ծանուցեալ ձեռնհասութեան՝ կրցած էր այնքան յարգելի ընել։ Ազգային Վարչութեան ուշադրութենէն չէին վրիպած նաեւ այն անպատշաճ ցոյցերն, որք այս վերջին ժամանակներս քանի մ՚անձանց կողմէ տեղի ունեցած էին յԵգիպտոս, հակառակ օրինաւորութեան և կամաց ողջամիտ ժողովրդեան վիճակին, որ գոհ Ձեր բարւոք պաշտօնավարութենէն՝ կը ցանկայ ըստ առաջնոյն վայելել Ձեր հովուական խնամքն․ ուստի Խառն Ժողովը դժգոհութեամբ պարսաւեց այդ ցոյցերն, որոց հեղինակք անխոհեմութիւն կը գործեն՝ տկարացնելու հոգեւոր իշխանութեան ազդեցութիւնն և խանգարելու վիճակին բարեկարգութիւնը, թերեւս անգիտակից իրենց արարմանց հետեւանքներուն, և ծանր պատասխանատուութիւն կը հրաւիրէին իրենց վրայ։

Ըստ որոշման Ազգ․ Վարչութեան Խառն Ժողովոյ՝ կը հաղորդեմք Ձեր Գերապատուութեան իւր մասնաւոր գոհութիւնն՝ այն անձնուիրութեան և կարգապահութեան ոգւոյն համար, որովք համակերպիլ փութացիք Ազգ․ Վարչութեան որոշման, և աներկմիտ եմք որ նեցուկ ունենալով Ձեզ միշտ տեղւոյդ ազգային ժողովոց սէրն ու վստահութիւնը, զորս իրաւամբ կը տածեն առ Ձեզ, պիտի չյապաղիք՝ որպէս ցարդ՝ հովուել խաղաղութեամբ այս կարեւոր վիճակն և յաւէտ տանիլ այն բարեկարգութիւններն, որովք յաջողեցաք Եգիպտոսի Առաջնորդարանին ելմտական խանգարեալ վիճակը բարւոքել, ազգային հաստատութիւնները պայծառացնել, վիճակային գործոց վարչութիւնն ըստ տեղական հանգամանաց օրինաւոր ուղղութեան մէջ դնել, և այն կարեւոր անձերն, որք ի տես իրաց անցեալ ցաւալի վիճակին՝ մեկուսացեր էին, ամփոփել ի մի, մատուցանելու համար վիճակին՝ իրենց կարեւոր ծառայութիւնը։

Մաղթելով, Սրբազան Եղբայր, յԱմենակալէն Աստուծոյ պարգեւել Ձեզ կարողութիւն և կատարեալ առողջութիւն ի ծառայել վասն պայծառութեան Ս․ Եկեղեցւոյ,

Մնամք աղօթակից
ՊԱՏՐԻԱՐՔ Կ․ ՊՈԼՍՈՅ
6 Նոյ․ 1889 — ԽՈՐԷՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

Ամեն․ Ս․ Պատրիարք Հայրն, որոշմամբ Կրօնական Ժողովոյ, հետեւեալ շրջաբերականն ուղղած է մայրաքաղաքի քարոզչաց․

Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան Կրօնական Ժողովն ցաւ ի սիրտ տեսնելով՝ որ դրամօծիւթի ([illegible]) անբարոյական, ազգամբաս և տնաւեր սովորութիւնն օր ըստ օրէ կ՚ընդհանրանայ Մայրաքաղաքիս մէջ, հակառակ այն հրամանաց զոր այլ և այլ Պատրիարքունք և Կրօն․ Ժողովներ ի ժամանակս ժամանակս արձակած են յօգուտ Եկեղեցւոյ և Ազգին․

Նկատելով՝ որ այսպիսի բազմաշխաս սովորութեան պատճառաւ՝ բազմաթիւ Օրիորդք կը զրկուին ամուսնական վիճակէ, ի կամ մայրական պաշտօնէ, որ է նուիրական կոչումն կնոջ կարգեալ յԱրարչէն․

Նկատելով՝ որ այս պատճառաւ տեղի կունենան յողնաթիւ բազմապիսի աղէտք և անբարոյականութիւն․

Կրօնական Ժողովն իւր պարտաւորութիւնն կը համարի․ վերակրկնել Նախորդ Ժողովոց արգելքն դրամօծիւթի տարաժամ սովորութեան դէմ, և կը հրամայէ Քարոզչաց՝ որ Եկեղեցւոյ բեմէն սաստ սաստ խօսին դրամօծիւթի անբարոյական սովորութեան դէմ․ միանգամայն կը պարտաւորէ զքահանայս՝ որ ծնողաց յիշեցնեն Կրօնական Ժողովոյ հրամանն դրամօծիւթի դէմ։ Իսկ երբ ծնողք անլսող գտնուին, և դրամօծիւթի հարսնացնել որոշեն իրենց դուստրը, քահանայք պարտաւոր պիտի լինին իրազեկ առնել զՊատրիարքարանն նշանաւորութեանց ասաց։

Կրօնական Ժողովն իւր սոյն որոշման հնազանդութիւնն և ճշդիւ գործադրութիւնն կը յանձնէ Պատրիարքական Փոխանորդ Հօր։ Մեք եւս մեր Պատրիարքական իշխանութեամբ կը հրամայեմք՝ որ Կրօնական Ժողովոյ սոյն որոշումն լիովին գործադրուի։

Եւ որպէս զի Մայրաքաղաքիս մէջ, և մինչեւ անգամ ի գաւառս տարածուի Կրօնական Ժողովոյ սոյն ամենակարեւոր որոշումն, կը հրամայեմք՝ որ սոյն շրջաբերական կարդացուի յամենայն Եկեղեցիս Մայրաքաղաքիս և հրատարակուի յԱզգային լրագիրս մեր պաշտօնապէս։

Մնամք աղօթարար
Պատրիարք Կ․ Պոլսոյ
ԽՈՐԷՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ
3 Նոյեմ․ 1889

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Սանիյէ Միւթեմայիզի աստիճան տրուեցաւ Ներքին գործոց Նախարարութեան Թղթակցութեանց դիւանի քարտուղարներէն Թէվֆիք պէյի և ոստիկանութեան անցագրատան դիւանին գեր-տնօրէն Իզզէթ էֆէնտիի։

Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ Բաշիայի գայմագամ Ապտիւլգատէր էֆէնտիի։

Սալիսէի աստիճան՝ Ներքին գործոց նախարարութեան հեռագրական սննկի պաշտօնեայ Հալէթ պէյի, Արտաքին գործոց նախարարութեան հիւպատոսական գործոց դիւանի քարտուղարներէն Մէհմէտ Ֆուատ պէյի, վճարելի ատենի Հուգուգի ճիւղին քարտուղարներէն Խոհեմ էֆէնտիի ու Բէրգէվ պէյի, Դատական նախարարութեան [illegible] լրագրոյ առաջին քարտուղարի օգնական Խասա էֆէնտիի և Վանայ վերաքննիչ ատեանին առաջին քարտուղար Մուսթաֆա Նուրի էֆէնտիի։

Երկրորդ կարգի Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ Բ․ Զօրաբանակի, 18րդ զօրաբաժնի 38րդ կիսաբաժնին, ի Բէօթանիոյ, հրամանատար Ահմէտ Հիլմի փաշայի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ նոյն զօրաբաժնի 36րդ կիսաբաժնին, ի Գօնիա, հրամանատար Օսման փաշայի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Սէլանիկի հելլենական ընդհանուր հիւպատոս Պ․ Ժօրժ Ցոքոսի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ նոյն հիւպատոսարանի առաջին թարգման Պ․ Քօսմիտաքիի։

ԲԱՐՁՐ․ ՇԷՅԽ-ՈՒԼ-ԻՍԼԱՄԸ

Վեհ․ Սուլթանը գնահատելով Շէյխ-ուլ-Իսլամ Բարձր․ Էօմէր Լութֆի էֆէնտիի բարւոք պաշտօնավարութիւնն, անցեալ ուրբաթ օր մէկիթին մէջ ծանուցած էր Ն․ Բարձրութեան թէ գոհ է նորա պաշտօնավարութենէն և թէ Իմթիյազ պատուանշանը պիտի շնորհէ նմա։

Այս պատուանշան, սովորական արարողութեամբ վաղը պիտի յանձնուի Շէյխ-ուլ-Իսլամ էֆէնտիին։

Ի Բ․ ԴՈՒՌՆ

Պետական Խորհրդոյ Նախագահ Արիֆի փաշա, Արտաքին գործոց Նախարար Սայիտ փաշա, Դատական Նախարար Ճէվտէթ փաշա և Կրթական Նախարար Մինիֆ փաշա երէկ Մեծ-Եպարքոսին քով գնացին և խորհրդակցեցան Ն․ Բարձրութեան հետ։

ՄԻՑԻԼԻՆԻ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԸ

Վեհ․ Սուլթանը, բաց ի այն դրամական պարգեւէն, զոր շնորհած էր Միտիլլիի երկրաշարժէ վնասելոց, հրամայած է պատսպարել առանց բնակարանի մնացողներն և ամեն կերպիւ օգնել կարօտելոց։ Կայս․ սոյն հրամանն հաղորդուելով ի Միտիլլի՝ հարկ եղածն ի գործ դրուած՝ և միանգամայն ղրկուած է Ն․ Վեհափառութեան դրամական պարգեւը։

Նոյնպէս կայս․ հրամանաւ Քաղաքապետութեան ժողովոյ Նախագահ Ահմէտ փաշա և կայս․ թիկնապահ մը ի մօտոյ Միտիլլի պիտի ուղեւորին երկրաշարժէ վնասելոց վիճակը քննելու, նպաստներու բաշխման հսկելու եւ հարկ եղածն ի գործ դնելու համար։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ ՆՈՒԷՐՆԵՐԸ

Բաց ի այն պատուանշաններէն զորս Գերմանիոյ կայսրը նուիրած էր օսմանեան բարձրաստիճան պաշտօնատարաց, Ն․ Վեհափառութիւն իւր լուսանկարն և յախճապակեայ ծանրագին թաղարներ նուիրած է Նախկին Մեծ-Եպարքոս Խայրէտտին փաշայի, Նախորդ Մեծ-Եպարքոս Սայիտ փաշայի, և Արտաքին գործոց Նախարար Սայիտ փաշայի։ Ուրիշ նուէրներ ալ եղած են պալատական բարձրաստիճան պաշտօնատարաց։

ԳԱՆՁՈՒՄՆ ՑԵՑՆԵԱԼ ՀԱՍՈՒԹԻՑ

1300 տարիէն մինչեւ 304 տարւոյ վերջն յետնեալ հասութից գանձման համար, կայս․ հրաման մը արտօնած էր հարիւրին հինգ մաս մը տալ զայնս գանձող պաշտօնէից և այդ մասի բաժանումն յանձնուած էր կուսակալաց տնօրինութեան։

Արդ, Այտընի կուսակալութիւնն որոշած է հետեւեալ կերպիւ բաշխել այդ հինգ առ հարիւրն․ 60 փարան մուլթէզիմներու, 10 փարան այդ գործին ծառայող ժանտարմաներու սպայից, 30 փարան հաւաքիչներու ընկերացող ժանտարմաներու և մնացեալ 100 փարան եւս բաշխել կառավարիչներու, գայմագամներու, հաշուակալներու, մալ միտիրներու, տրոց պաշտօնեայներու եւ քարտուղարներու։

ԻՄԹԻԱԶԻ ՇՔԱԴՐԱՄ

Վեհ․ Սուլթանն Իմթիյազ պատուանշանի ոսկի շքադրամը շնորհած է իւր երկրորդ մառանապետ Իպրահիմ պէյի։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ

Սպանիոյ խնամակալ Քրիսթինէ թագուհին Զինուորական Արժանեաց պատուանշանի առաջին աստիճանը նուիրած է կայս․ աւագ թիկնապահ Ֆուատ փաշայի։ Կայս․ Իրատէ մը արտօնած է այդ պատուանշանի գործածութիւնը։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆՔ

Գերմանական դեսպանն ու տիկին տը Րատովիծ երէկ իրիկուան ճեպընթաց կառախումբով մեկնեցան մայրաքաղաքէս ի Պէրլին։ Պ․ տը Րատովիծ կ՚երթայ ներկայ գտնուիլ իւր մօր յուղարկաւորութեան որ յետաձգուած էր, ըստ որում դեսպանին ներկայութիւնն անհրաժեշտ էր ի Կ․ Պոլիս, Գերմանիոյ կայսեր այցելութեան պատճառաւ։ Խորհրդական Պ․ Վինքլէր փոխանորդաբար պիտի վարէ դեսպանատան գործերն ի բացակայութեան Պ․ տը Րատովիծի։

Պ․ տը Րատովիծ մեկնելէ առաջ Բ․ Դուռը գնաց և հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց Բարձր․ Մեծ-Եպարքոսին և Արտաքին գործոց Վսեմ․ Նախարարին։

* *

Ֆրանսական դեսպան Մոնդէպէլլօ կոմսն եւս երէկ իրիկուն մի և նոյն կառախումբով մեկնեցաւ ի Բարիզ, ընկերակցութեամբ դեսպանատան քարտուղարներէն Պ․ Տավիդի։ Ի բացակայութեան Մոնդէպէլլօ կոմսին, դեսպանատան գործերը փոխանորդաբար պիտի վարէ խորհրդական Պ․ Էմպէռ։

ԹԷՎՖԻՔ ՓԱՇԱ

Պերլինի օսմանեան դեսպան Թէվֆիք փաշա երէկ կայս․ պալատ գնաց և իւր հրաժեշտի ողջոյնը մատուցանելու առթիւ արժանացաւ Վեհ․ Սուլթանի մեծարանաց։ Թէվֆիք փաշա յետոյ Բ․ Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Բարձր․ Մեծ-Եպարքոսին ու Արտաքին գործոց Վսեմ․ Նախարարին հետ և իւր հրաժեշտի ողջոյնը մատուցանելէ վերջ երէկ իրիկուն Պերլին ուղեւորեցաւ արեւելեան ճեպընթաց կառախումբով։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՈՒՑ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Օսմանեան Հանրային Պարտուց վարչութիւնը վերջին հոկտեմբեր ամսոյ հասութից վրայ 15,000 ոսկւոյ առաւելութիւն մը ունեցած է։

ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԿՈՂՈՊՏՈՒՄ

Սէլանիկէն նոյեմբեր 4 թուականաւ հետեւեալը կը հաղորդեն առ [illegible]։

Ցամաքային սուրհանդակն որ երէկ մեկնեցաւ քաղաքէս ի Սէրէզ, Սէլանիկէն մէկ ժամ հեռաւորութեամբ տեղ մը դարանակալ կեցող չարագործներէ յարձակում կրեց։ Թաթարն և անոր ընկերացող երկու հեծեալ ոստիկանք սպաննուեցան․ մինակ, ձիապանն յաջողեցաւ ազատիլ՝ քովը գտնուած մաս մը արժէքաւոր նիւթերով, և Սէլանիկ վերադառնալ, ուր եղելութիւնը պատմեց։ Տեղական կառավարութիւնն այս յանդուգն յարձակումն իմանալով անմիջապէս պէտք եղած հրամանները տուաւ չարագործաց հալածման համար։ Որովհետեւ յարձակումը տեղի ունեցած է գրեթէ Սէլանիկի դրանց մօտ, կ՚ենթադրուի թէ աւազակք քաղաքէս են։

Սուրհանդակին վրայ կը գտնուէր հազար հինգ հարիւր ոսկւոյ գումար մը, որուն 30,000 ղրուշը չարագործք յափշտակած են, իսկ մնացեալը ձիավարն ազատեր է։ Կը յուսացուի որ տեղական իշխանութեանց ջանքերն, աւազակաց ձերբակալման համար, յաջողութեամբ պիտի պսակուին։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

Սդրումիճայէն կը գրեն առ [illegible] թէ խումբ մը աւազակներ ասկից առաջ առեւանգած էին Սէլանիկի երեւելիներէն Քէրիմ էֆէնտիի եղբօրորդի Շէֆգը էֆէնտին՝ իր ագարակը գնացած պահուն, 1500 ոսկի փրկանք պահանջելով։ Տասն օր առաջ Սդրումիճայի իշխանութիւնք ոստիկաններ ղրկելով Օրմանը կոչուած տեղը, պաշարել տուեր են աւազակաց գտնուած տունը։ Հինգ չարագործք, որոց մին վիրաւորեալ, ձերբակալուեր են։ Իսկ Շէֆգը էֆէնտի, եւ անոր հետ տասնամեայ քրիստոնեայ մանուկ մը, Եօրկի Նպաօ անուն, որ քառասուն օրէ ի վեր աւազակաց ձեռքը կը գտնուէր, ազատուեր են։ Ձերբակալեալք զինուորական հսկողութեամբ Սէլանիկ տարուեր են։

Սալըքըլի շրջակայքն եւս (Այտընի Նահանգին մէջ) աւազակութեան դէպք մը պատահեր է։ Սալըքըլի շրջակայներէն քանի մը գիւղացիք տօնավաճառէն կը վերադառնային, երբ Տէյիրմէն Պօղազ կոչուած տեղը կը պաշարուին հօթն աւազակներէ, որոց երկուքը Մարթինի հրացաններով զինեալ եւ վերը սովորական հրացաններով։ Չարագործք գիւղացւոց վրայ գտնուած դրամն ու ինչքերը յափշտակելով լերան կողմը կը փախչին։ Խօտէմիշի իշխանութիւնք իրողութիւնն իմանալով ամեն կողմ ժանտարմաներ կը ղրկեն որք կը յաջողին աւազակները ձերբակալել։

ՕՍՄ․ ԹՂԹԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ

Օսմանեան Թղթատարութեան կեդրոնական Նամակատան մէջ հիմնական բարենորոգմանց գործադրութեան ձեռնարկուած է ընդհ․ տնօրէն Հասան Ալի էֆէնտիի եւ խորհրդական Փրօլ էֆէնտիի նախաձեռնութեամբ։

—Պ․ Պ․ Պէրժէ և Զիֆֆէր ի մօտոյ մայրաքաղաք պիտի գան օսմ․ ծխախոտի Ռէժիին վերաբերեալ գործոց պատճառաւ։

—Օսմ․ կայս․ Պանքայի Նորընտիր տընօրէն Պ․ Լա Ֆիւանդ որ կը յաջորդէ Պ․ Տըվալի, ամսոյ վերջը մայրաքաղաք կ՚ըսպասուի։

—Մայրաքաղաքս հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ [illegible] մարտանաւն անցեալ ուրբաթ օր Սինկափուրի նաւահանգիստը ժամաներ է։

—Պուրկազէն ի Եամպօլու շինուելիք երկաթուղւոյ երկաթեայ գծերն սկսած են զետեղուիլ անցեալ չորեքշաբթի օրէն։

—Անցեալ երեքշաբթի ու չորեքշաբթի օրերն Զմիւռնիոյ ու շրջակայից մէջ ձիւն տեղացեր է։

—Կարնոյ անգլիական ընդհանուր հիւպատոս Պ․ Քլիֆօրտ Լլոյտ երէկ իւր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

—Ծիվանի անուն աւազակ մը, որ գողութեան համար բանտարկուած էր և երէկ կեդրոնական բանտէն Եղեռնադատ ատեանը կը տարուէր, Ատլիէի սանդուխներէն վեր ելած պահուն փախաւ։ Իրեն ընկերացող ժանտարմաներն թէեւ ետեւէն վազեցին, սակայն չկրցան ձերբակալել զնա։

—Անցեալ շաբաթ օր տարօրինակ օդերեւոյթ մը նշմարուեր է Իզմիրի մէջ։ Միջօրէէն մինչեւ իրիկուն, բաւական բարձրութեամբ, մթնոլորտին մէջ նշմարուեր են բիւրաւոր սպիտակ գնտակներ, որք արեւելքէն դէպ ի արեւմուտք կը սահէին, ոմանք բամպակի հատիկներու նման և ոմանք սպիտակ դերձանի պէս։ Դիտակով դիտուելով, այս երեւոյթ շատ կը նմանէր ամենամանր սարդի ոստայնի մը։ Պատմողներ կան թէ 1857 ին ալ տեսնուած էր այսպիսի երեւոյթ մը։

—Պալըգճի Գաբրիէլ անուն անձ մը, 28 տարեկան, կիւրակի օրն ի Փնալը կեղգի որսորդութեան ելնելով, անզգուշութեամբ ծանրապէս գլխէն կը վիրաւորուի, գետինը թափած արճիճները ժողվելու համար ծռելու պահուն։ Վիրաւորեալն երկու ժամ վերջը մեռաւ։

—Ոստիկանութիւնն հեռաւոր վայրեր պիտի աքսորէ տասն երկուքի չափ բանտարկեալներ իրենց պատժոյն պայմանաժամը լրացնելու համար։

—Ոստիկանութիւնն անցեալ իրիկուն Ունքափանի կողմերը քաթաիֆճի մը ձերբակալեց, որ իւր աշակերտը չարաչար կ՚աշխատցնէր, և վերջին անգամ ալ գանակոծելէ յետոյ կրակով այրած էր տղուն գլխի ետեւի կողմը։

—Նախընթաց իրիկուն Ախօրքաբուի առջեւ հելլենական առագաստանաւ մը, որ յարդ բեռցած էր, ընկղմեցաւ օդին սաստկութենէն։ Նաւաստիք ազատուեցան։

—Ի Մատրիտ հրատարակեալ [illegible] անուն թերթին ի Թուրքիա մուտքն արգիլուեցաւ։

—Երէկ չորս հոգի յանկարծամահ եղան մայրաքաղաքիս մէջ, որք են ի Թաթավլա Այիոսիմիդրի եկեղեցւոյ աւագերէցն, ի Բերա Էէնիչէհիր մրգավաճառ Ցովհաննէս, Լէլիւոյ սրճագործ Հասան և ի Ֆաթիհ, սրճագործ Իբրահիմ։

—Պոլսոյ Սոֆըլար թաղի գիշերապահը Նէճիպ, որ մտային խանգարում մը ունէր, երէկ անձնասպանութիւն փորձեց ինքզինքը կախելով։ Սակայն չորս կողմէ օգնութեան փութալով ազատեցին զնա։

—Քաղաքապետութիւնը նկատելով որ ճարտարապետք ոմանք, արհեստին անհամապատասխան և անհաստատ շէնքեր կը կառուցանեն, ուրկից յաճախ վտանգներ կը պատահին, հրահանգ ուղղած է Թաղապետական շրջանակաց առ այդ հարկ եղածը տնօրինելու համար։

—Եանեայի լրագրոյն մէջ կը կարդանք հետեւեալ եղերական դէպքն, որ տեղի ունեցած է Բրէվէզայի շրջակայ Քիրվանսէրայ անուն քաղաքին մէջ․ այդ քաղաքին իբրեւ հիւր գտնուող փաստաբան մը, որ մէկ քանի բնակիչներու հետ մօտակայ տօնավաճառ մը կ՚երթար, ճամբան այդ բնակչաց միոյն աղջկան գեղեցկութենէն կը հրապուրուի։ Փաստաբանը կսկսի սիրային խոստովանութիւններ եւ առաջարկութիւններ ընել, սակայն աղջիկը կը մերժէ զայնս, փաստաբանն իւր գազանային կիրքէն կուրցած, աղջկան մազերէն բռնելով, գետինը կը տապալէ զնա և տեսնելով որ աղջիկը դարձեալ կը մերժէ, ըէվոլվէրի հարուածով կ՚սպաննէ զնա, և կը փախչի։ Մանաստիրի լրագիրն այս առթիւ կ՚ըսէ թէ, արդի քաղաքակրթութեան շնորհած ազատութեան հակառակ եղող իսլամական սովորութեան օգուտներն այս տեսակ պարագաներու մէջ երեւան կուգան։

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

Մայրաքաղաքիս ծանօթ երաժիշտներէն Պ․ Բէյրինօ Կայթօ հեղինակած է երաժշտական երկու նոր երկեր, մին [illegible]՝ նուիրեալ առ Դպրոցասէր Տիկնանց ընկերութիւնն, և միւսն [illegible], բոլքա, նուիրեալ առ Տիկին Քառմէլա Ֆոսքոլօ։ Սոյն երկու ընտիր կտորները մաքուր տպագրութեամբ ի լոյս ընծայուած են և կը վաճառին երաժշտական գործոց և գործեաց ամէն խանութներն, ինչպէս եւ սոյն կտորներուն հրատարակիչ Պ․ Սմբատ Քէսէճեանի քով։

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ
ԲԵՐԱՅԻ

Ֆրանսական խումբն այս գիշեր պիտի ներկայացունէ,

DIVORÇONS

Գօմէտի երեք արարուածով

Վ․ ՍԱՐՏՈՒԻ

Ներկայացումը պիտի վերջանայ Le Joueur de flute օբէռէթով։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 7 Նոյեմբեր

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ (Պանքայի)	109 1/8
3 » » » (վճռ-ննկն)	108 3/4
3 » Բարիզի » (պանքայի)	23 5 1/2
» » » (վճռ-ննկն)	27 12

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց․ (Միաց․ Ա․ Սէրի		18 35
Պօրսային գոցուելէն վերջը	»	18 35
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	18 34 1/2
Կէս օրին	»	18 34

ԽՈՒԹՍԻԴՐԱՋԸ ՏԱԽԻԼԸ

Երէկ երեկոյ	45 35
Այս առաւօտ	45 28
Կէս օր	45 28

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

փոխառութիւն	A․ Սէրի	35 30
»	B․ »	21 34 1/2
»	C․ »	18 36 1/2

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ․	Լր․	4 20
Գրէտի Ժէնէրալ	Օսմ․	»	8 29
Պանք տը Գօնս	»	»	7 14
Սօս․ Շանժ է վալէօր	»	»	4 34
Թրամուէյ	»	»	475
Ռումէլի երկաթուղի	Ֆր․		76 75
Օպլիկասիօն տը Բրիօրիթէ	»		— —
Բաժնեթուղթ Լավիօռի			126

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	Ղրշ․	100
20 Ֆրանքնոց	»	87 32
Անգլիական ոսկի	»	110 16
Իմբէրիալ	»	90 5
Քրիմից	»	51 10
Ռուսայի թղթադրամ	»	8 64
» արծաթ	»	77 25
Մէճ․ արծաթ․ (տարբ)	»	108 4
Վեցնոց	»	103 20
Հինգնոց	»	103 20
Մեթալիք	»	100
Թասֆիյէ	»	7 30

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 18 Նոյեմբեր ժամ 4 վայր — երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	87 70
» » 4 1/2 %	105 40
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ․	17 45
Օսմանեան երկաթուղի	77 22
» Ռէժիի բաժնեթուղթք	— —
Պանք Օթօման	535
Գրէտի Լիոնէ	687 50
Իտալական Ռանթ 5 %	94
Հելլենական 5 %	470
Բրիօրիթէ Թիւրք	462 50
Եգիպտական միացեալ	460
Պանք տը Բարի	795
Օսմ․ մաքս․ արժէթուղթ	386 25
Սուէզի ջրանցք	2330
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 25

Լոնտոն, 18 Նոյեմբեր ժամ 6 վայր — երեկոյ

Անգլ․ քօնսօլիտէ	97 1/8
Օսմ․ » Սէրի Դ․	17 1/4
» » » » գոց	— —
» » » Ա	36 1/4
» » » Բ․	21 1/2
» » » Գ․	17 5/16
Փոխառութիւն 1877	99
ՊանքՕթօման	11 1/4
Եգիպտական միացեալ (ունիֆիէ)	91
» առանձ․ բրիվիլէժիէ	102 5/16
Տայրա Սանիէ	81 1/2
Տօմանիալ (փոխառ․ Ռօթշիլտ)	104 1/4
Հելլենական 5 %	92 1/4 (*)
Մօնօբօլ »	78 5/16
Ռուսական 1873	— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 25

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 18 Նոյմ․ ժ․ 10 վ․ —

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	87 70
Օսմանեան քօնսօլիտէ Դ․	17 45
Օսմանեան երկաթուղի	77 25
Եգիպտական միացեալ	460 62

Վիէննա, 18 Նոյմ․ ժամ 10 վայր երեկոյ

Օսմանեան երկաթուղի	40 10
» Ռէժիի բաժնեթուղթք	116
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	119 40

Պերլին, 18 Նոյմ․ ժամ 10 վայր —

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 35
Ռուսաց թղթադրամ	214 1/4
Օսմանեան երկաթուղի	85 50

ՊԱՐԶ ՕՐԱՑՈՅՑ

1890 ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Սեփականութիւն

Ս․ ՓՐԿՉԻ ԱԶԳ․ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Գ․ ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ (ԱՐԱՄԵԱՆ)

Գին 40 փարայ

Կը գտնուի Ազգ․ Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան գրասենեակը Կ․ Պոլիս Մեծ-Նոր խան թիւ 48, 49, 50 եւ բոլոր գրավաճառաց քով։

Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան կնիքը չկրող օրինակներն անվաւեր են։ 780

ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ
ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՅ

Տնտեսական Խորհուրդն հետեւեալ շրջաբերականն ուղղած է մայրաքաղաքիս Թաղ. Խորհրդոց.

Նորակազմ Տնտեսական Խորհուրդս, վարչութեան Պատկառելի Քաղաքական Ժողովոյ որոշումն յարգելու պարտաւորութեամբ, ամսոյս սկիզբն իւր պաշտօնաման ձեռնարկած է։

Ինչպէս օրէնքն բացորոշ սահմանած է, Խորհրդոյս պաշտամունքն են գլխաւորապէս Կոստանդնուպոլսոյ ազգային ամէն հաստատութեանց ընդհանուր տեսչութիւնն և անոնց բարեկարգութեան հսկողութիւնն։

Օրինաց այս տրամադրութիւնքն գոհացուցչապէս կարենալ ի գործ դնելու համար՝ բնաւ չեմք յաւակնիր մեր կարողութեան և ձեռնհասութեան վստահիլ, այլ կը վստահիմք Պոլսոյ ազգային հաստատութեանց մատակարար մարմնոց առ Խորհուրդս կարկառելիք օժանդակութեան և աջակցութեան յօգուտ իրենց մատակարարած հաստատութեան և ի գոհացումն ընդհանուր հայ ազգիս։

Հաւատալով որ ինչպէս ամէն Թաղական Խորհրդականք, Հոգաբարձուք և Խնամակալք, նոյնպէս և Ձեր Պատուարժան պաշտօնակիցք, իրենց առ ազգն ծառայելու ունեցած պարտաւորութիւննին ի գործ դնելու համար ստանձնած են իրենց պաշտօնն, և թէ պատրաստ ի գործադրութիւն այն ամէն առաջարկաց եւ հրահանգաց՝ որք Կեդրոնական Վարչութենէն և նորա օժանդակ խորհուրդներէն կը ղրկին վասն պայծառութեան եւ բարգաւաճման ազգային հաստատութեանց։

Տնտեսական Խորհուրդս իւր այս հաւատքով քաջալերեալ կուգայ յայտարարել Պատուարժան Խորհրդոյդ թէ Օսմանեան մեծազօր Վեհապետաց շնորհիւ քըսան և ինն տարեկան Սահմանադրական ազգ մ'ըլլալէ զկնի՝ ալ ժամն հասած ըլլալ կը կարծէ ի մէջ այլ բարեկարգութեանց՝ նաև իւր հաստատութեանց կալուածոց, վագֆից և այլ ընչից կատարեալ մէկ վիճակագիրն կեդրոնին մէջ ի ձեռին ունենալ ամէն մանրամասնութեամբն և նորա ուսումնասիրութեամբն գիտակցաբար գործել, հրահանգել և հսկել։

Յիշատակեալ վիճակագրին պատրաստութեանն մասին ամէն հարկ եղած գրութիւն, քննութիւն և գործառնութիւնքն ի մի խմբելով Ձեր տալիք աշխատութիւններն չդժուարացնելու համար որոշած եմք հետզհետէ ներկայել պահանջելի խնդիրներն մասնաւոր կարգաւորութեամբ մը։

Արդ, ներկայ շրջաբերական գրութեամբս կը յանձնարարեմք Պատուարժան Խորհրդոյդ,

Ա. Պաշտօնավարած ազգ. հաստատութեանդ կալուածներուն վիճակագիրը, զոր 1884 Թուականին ազգային իշխանութեան հրահանգաց համեմատ ներկայած էք Պատրիարքարանիս (որոյ ընդօրինակութիւնն անտարակոյս կը գտնուի ի Խորհրդարանիդ), վերստին քննութեան առնելով, նշանակել այն ամէն փոփոխութիւններն, որ մ'ինչ օրս կրած է յիշեալ վիճակագիրն զանազան պատճառներով, և մինչեւ չորս շաբաթ այս մասին գոհացուցիչ տեղեկագիր մը ներկայել Տնտեսական Խորհրդոյս։

Բ. Ներկայ տարւոյս վերջն Ձեր մատակարարութեան հաշուեփակն ընելով (եթէ երբէք որ եւ է պատճառաւ տարւոյս մէջին ալ սկսած լինի) հաշուեկշիռն պատրաստել, միանգամայն մատակարարութեան անցեալ երեք տարիներու տոմարներն բաղդատելով մանաւանդ վերջին տարին հիմ բռնելով յաջորդ տարուան մատակարարութեան եւմտացոյցն պատրաստել և երկոքին ի միասին 1890 մինչ յունվար ամսոյ վերջն ներկայել Տնտեսական Խորհրդոյ։

Շատ ուրախ պիտի լինիմք, եթէ յօժարիք սկիզբն առնել պատրաստելու նաև բարոյական համարատուութեան, նշանակելով այն ամէն գլխաւոր գործառնութիւնք և պարագայք, որք նկատառութեան և գիտութեան արժանի կը համարիք, անտարակոյս ձեր փորձառական գիտողութիւններն և առաջարկութիւններն յաւելլով։

Առ այժմ, Մնամք յարգանօք
Ի դիմաց Տնտեսական Խորհրդոյ
Ատենադպիր — Ատենապետ
Խ. ՔԻՐՔՃԵԱՆ — ՄԻՀՐԱՆ ՍԷԹԵԱՆ

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ԲԱՂԷՇ, 20 Հոկտ.

Ներկայ ամսոյս 7ին Ընտրողական Ժողովը գումարուեցաւ Երեսփ. Ընդհ. Ժողովոյ աշխարհական մասի 75 անուան եռապատիկ ցանկը պատրաստելով՝ եկեղեցեաց դռներէն կախեց, ութ օրէն վերջ քուէարկութիւնն ի Ս. Կարմրակ եկեղեցին կատարելու համար։

Անցեալ կիրակէ յուսացուածին չափ բազմութիւն չկար ի Կարմրակ. պատարագէն առաջ Պատր. Փոխանորդ Գեր. Յովսէփ Ծ. Վրդ. Սօլախեան բացատրեց ժողովրդեան քուէարկութեան կերպերն, իրենց իրաւունքն ու պարտքն, և յորդորեց որ գիտակցութեամբ տան իրենց քուէն։ Ապա կարդացուեցաւ Երուսաղէմի Ս. Պատրիարք Հօր անդրանիկ կոնդակն, որոյ իմաստը բացատրեց Նորին Գերապատուութիւն և ի մասնաւորի խօսեցաւ Գանձանակի մասին, որ ի նպաստ Ս. Աթոռոյն զառաջինն հաստատուած և ապա խափանուած լինելով, յիշեալ կոնդակին մէջ պնդարկուած էր հաստատել վերստին։ Գեր. Հայրն Երուսաղէմի անցեալ և ներկայ վիճակը պատկերացնելով ժողովրդեան առջեւ, արդի գոհացուցիչ արդիւնաւոր ջանքերն ալ յիշեցուց։

Գանձանակի վերահաստատման համար մեծ փափաք ունի Սօլախեան Ս. Հայրն, և Ազգ. ժողովները կազմակերպելէ յետոյ, մասնաւորապէս պիտի ջանայ արդիւնաւոր կերպով շարունակել ի նախնեաց անտի հնաւանդ բարեպաշտական այդ սովորութիւնն։

Ս. Պատարագէն անմիջապէս զկնի ընտրողական գործադիր ժողովն սկսաւ ընդունիլ քուէները կնքեալ մի քուէտուփի մէջ, որոյ արդիւնքն եղաւ 25 անձանց գաղտնի քուէարկութեամբ և քուէից բացարձակ առաւելութեամբ ընտրութիւնն։

Գրուած է և ի շրջակայս ալ որ իրենց աշխարհական երեսփոխանքն ընտրեն, մօտ եղողները տեղացի, իսկ հեռուները քաղաքացի, որոց յատուկ եռապատիկ ցանկերն ալ ղրկուեցան։

Առաջիկայ կիրակէ ալ պիտի կատարուի եկեղեցական հինգ երեսփոխանաց ընտրութիւնն, որոյ համար տեղւոյս եւ շրջակայի վարդապետք (վանահայր) եւ քահանայք տոմսակաւ մը հրաւիրուեցան ներկայ գտնուելու։

Տեղւոյս Ընդհ. Ժողովոյ անդամներէն 25 աշխարհական տեղացի, 5 աշխարհականք շրջակայներէն և 5 եկեղեցականք տեղէս և մօտիկներէն՝ պիտի լինին, ընդ ամենը 35 անդամ։ Ընտրողական ամբողջ գործողութիւնք լմնալէն վերջ՝ պիտի տեղեկագրեն ի Պատրիարքարան ի վաւերացումն։

Գաւառական ընդհ. ժողովը խիստ հանդարտութեամբ ընտրուեցաւ, զի երկպառակութիւն չկար ժողովրդեան մէջ, մինչդեռ սակէ քանի մը տարի յառաջ դարձեալ այդ ժողովոյ քուէարկութեան ատեն՝ մեծամեծ յուզմունք և խռովութիւնք տեղի ունեցան։

Գեր. Յովսէփ Ծ. վարդ. Սօլախեան, գործունեայ, եկեղեցասէր, կրօնասէր եւ ուսումնասէր մի անձնաւորութիւն է, արժանաւոր իւր կոչուած պաշտօնին։ Նորին Գերապատուութիւնն՝ իւր բնատուր բարեմասնութեամբք՝ քաղաքիս Վսեմ. կուսակալի համակրանքը գրաւած է։ Ի հաստատութենէ Սահմանադրութեան մինչեւ ցայժմ հօս գոյութիւն չունեցող Տնտես. և Ուսումն. խորհրդոց կազմութիւնը Նորին Սրբութեան անձանձիր համոզմամբն ու խրատիւքն եղաւ, բայց մինակ այդ խորհուրդները կազմելը բան մը չէ, զի նոր ըլլալուն՝ մեծամեծ դժուարութեանց և յուսահատութեանց կը հանդիպին, և միշտ Ն. Գերապատուութիւնն այդպիսի պարագաներուն՝ նոցա քաջալերողն ու բարոյական օժանդակն եղած է։

Երանի թէ կտակաց հոգաբարձութիւն մ'ալ հաստատուէր՝ կտակը կտակարարի կամաց համեմատ գծագրուելուն և միշտ եկեղեցւոյ, դպրոցաց և այլ ազգ. հաստատութեանց ալ նուէր տրուելուն՝ հսկելու օրինաւորապէս։

Նշանագրութեանց և պսակի ժամանակ, միշտ կը հարցուի, «հա՞ս է, թէ չհաս»։ հայ ազգը մինչեւ այսօր եկեղեցական տպեալ կանոնագիրք մը չունի, շատ քահանայք կուգան յԱռաջնորդարանէն հարցնելու «հայր սուրբ, այսօր պըսակ կ'ըլլա՞յ թէ ո՛չ», եթէ ըլլար այդպիսի կանոնագիրք մը՝ այդպիսի հարցումներ ուղղողին՝ պատասխան կուտար ուղղակի։ Հիմայ երբ չկայ այդպիսի կանոնագիրք մը, այդ կանոններն Առաջնորդի, Առաջնորդական Փոխանորդի կամ ձեռնհաս Աւագ քահանայի երկու շրթանց մէջն է, պէտք է քաղցրացնել զանոնք՝ որ բարեհաճին շարժիլ և ըսել, «հա՛ս է» օրինաւոր ըլլայ թէ չըլլայ. «կողի էգին՝ կարմիր ջորին, մեռնի կին՝ առնի քենին»։

Ո՛չ թէ մինակ ամուսնութեան մասին՝ այլ մեր եկեղեցական մանրամասն կանոնաց բովանդակութիւնը խմբագրել և յանձնել տպագրութեան Պատրիարքարանին անկ է, որմէ չէ թէ վնաս, այլ շահ ունի։

Վսեմ. կուսակալն այցելութենէն երկու օր յառաջ վերադարձաւ աստ։

ՆԱՄԱԿ ԱՐՄԱՇԷՆ

ԱՐՄԱՇ, 31 Հոկտ.

Արմաշ չէ այլ եւս այն՝ ինչ որ էր մէկ երկու ամիս առաջ։ Զարխափան Սուրբ Աստուածածինն այլ եւս չունի այն խուռներամ բարեպաշտ բազմութիւնն, որք իւր շուրջ պար առած կամ յակումբ բոլորեալ՝ կը բանային իրենց սրտեր կաթոգին սիրով և ըղձակաթ հաւատով և հայկական գեղանուագ մրմունջներ ի բերան կը գովասանէին զնա ինքն՝ զմա՛յրն ողորմութեան։ Եթէ ազգային հին քնարն իւր յաւիտենական ձայնիւն տակաւին կը տրոփէ սրտեր, ո՛րքան առաւել եւս նոր քնարն, որոյ խանդավառ մըրմունջք, գեղջուկ հայ բերաններէ ու շրթներէ աւելի եւս իմն աւինով կը թրթռան և ի սէր անմահութեան կը լնուն կը գեղուն ունկնդիր սրտեր, և մօքեր կը թովեն և կը գերեն առ միակ բարին։ Ո՞վ ի լուր այս օրհնակ հոգեզմայլ նուագաց և հրաթռիչ երգոց չ'խանդաղատիր, մանաւանդ նա՝ որ տարաբնակն է իւր հայրենի երկրէ, զըրկ՛ուն է կարօտակէզ՝ յիշատակացն նուիրական, որոց և ի յուշ հանապազ կը մորմոքի աղեկէզ։ Հայկական նոր քընարն անդուլ հնչեց հոն, ուր համախումբ կը տօնուէր նախնի նուիրական յիշատակներէն մին, և մատաղն ի սանի անդ ճենճերելով կը ներշնչէր զըւարթագին խինդ ու ցնծութիւն ի սփոփանս պանդուխտ սրտերու։ Ո՞վ չզմայլիր տեսնելով մանկտին որ կը խայտայ և ներդաշնակ ձայնիւ կը գեղանուագէ.

«Մատաղն է օրհնած,
Լուսաւորիչն է գոված,
Խաչն է պսակած։
Մատաղ Լուսաւորչին,
Փա՛ռք սուրբ Կարապետին,
Մեղայ քեզ սուրբ Աստուածածին։
Մատաղն է օրհնել Ս. Աստուածածին,
Որդիքն է օրհնել սուրբ Լուսաւորչին,
Մեղայ քեզ, սուրբ Աստուածածին»։

Իսկ ուխտաւոր ժողովուրդն հեկեկաձայն կը յաւելու.

Լո՛յս Լուսաւորչին,
Հաւա՛տք Քրիստոսին,
Վա՛յ ուրացողին։

Այսպիսի ժողովրդականնուագներ, որք կենդանի սրտերէ բղխելով կենդանութիւն կը սփռեն կամ կը ներգործեն ի խորշիկս անդ սրտերու, ուր Աստուած՝ այս ամենաբացարձակ Բարին բնակած է, ո՛րքան բարերար ունին ազդեցութիւն։ Տակաւին եւս յանուն ուխտաւորութեան չէ՞ն հընչեր մի՞թէ այն մրմունջք, որք բերնէ բերան թռան այն արհաւրաց ժամանակաց մէջ եւս, երբ անագորյնն Շահապաս կը քշէր հայ ժողովուրդն իւր հայրենի երկրէն դուրս։ Մինչեւ ցայսօր հատուկտիր կը լսուին սոյն տողեր իբրեւ կտակ ամենուս.

«Մասիսի անունն, Նոյայ տապանի,
Արարատ դաշտի, սուրբ էջմիածնի,
Մեր Խոր-վիրապի, սուրբ Գեղարդ,
Մուղնի,
Զը մոռնա՛ն մինչ ի օրըն դատաստանի»։

Յետոյ այս զգայունն երգակ ի տես մտօ է մկօտ և փփկած հայրենի աւերակացն՝ անձին կը կարդայ սրտառուչ եղերերգ, պագայ դարերու աւանդելու համար սրտին աղեխարշ մորմոքը։

Ուխտաւորական հանդէսներու մէջ այսօրինակ երգեր կը վառեն ժողովուրդն որ կ'ըղձայ լսել և ամոքել իւր պանդուխտ կենաց դառնութիւնը և մխիթարուիլ մասնակցելով տօնական համախմբութեանց, հոգ չէ թէ ուր կը կատարուին նոքա։

Տօնական հանդէսք այժմ վերջացած են յԱրմաշ. խորին խաղաղութիւն տիրած է անդադար, այլ եւս չեն լսուիր ձայնք աղօթականաց ուխտաւոր բազմութեան։ Կարծես թէ Զարխափանն մի հարսն է այրի, որ մենիկ մնջիկ վեհափառօրէն պատկերացած կայ. այլ սխալեցայ, ո՛չ մենիկ մնջիկ, զի այժմ Նա իւր շուրջ ունի Հայոց օրհնեալ ազգին այլ և այլ կողմերէ հաւաքուած մանկտեաց մի խումբ որք ամէն առաւօտ և երեկոյ քաղցրանուագ կը թնդացնեն իւր կամարները։ Եկեղեցական դպրանոցի (1) այս սաներ այժմ բոլորած են Զարխափանը, պարագլուխ և հանդիսապետ ունենալով իրենց տեսուչն այն է Օրմանեան Գեր. Տ. Մաղաքիա Սրբազան եպիսկոպոս։ Ուրեմն կ'արժէ այս հանրահռչակ վանուց դպրանոցի նկատմամբ այժմ խօսիլ փոքր ի շատէ, որպէս զի Հայ ազգն որ շատ ժամանակներէ ի վեր կը փափաքէր ունենալ մի եկեղեցական բարձրագոյն դպրանոց, մխիթարութիւն զգայ, լսելով թէ դպրանոցն այժմ ո՛րպիսի տնօրինութեամբ կը կառավարուի։

Օրմանեան Սրբազան իբրեւ փոխ-վանահայր ոչ թէ միայն վանուց ներքին և արտաքին վարչութեան վերին հըսկողն է, և առ այս անձանձրոյթ կը ջքնի, այլ և կը վարէ դպրանոցի գերագոյն տեսչութեան պաշտօնը և ի շաբաթու երիցս կ'աւանդէ միանգամայն հայ եկեղեցական պատմութեան դասեր և վարդապետական մասեր ի գիտելիս տօնից և ծիսից եւայլն։

Օրմանեան Սրբազանի դպրոցական տեսչութեան փոխանորդն է Տ. Եղնիկ Վ. Գալփաքճեան, որ ամսոյս ըսկիզբէն աստ ժամանելով ձեռնարկած է իւր այս նոր պաշտօնի։ Սա ձեռնասուն աշակերտ է Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և բացակայ էր վանքէս քանի մը ամիս առաջ նուիրակութեան պաշտօնով ի վիճակս Գիւզօրբէից Նիկոմիդիոյ։

Հայերէնի և ազգային պատմութեան դասախօսն է Տ. Մամբրէ Ծ. Վ. Նալբանդեան։

Գաղղիերէնի, Թուաբանութեան և աշխարհագրութեան ուսուցիչն է Տ. Յուսիկ Վ. Խմէրեան, թարգմանիչ Յիսուս-Քրիստոս անուն աշխատասիրութեան մը, որոյ վաւերացումը տակաւին կսպասուի Կրօն. Ժողովէն։

Թուրքերէնի և մարմնամարզի դասախօս է Անդրէաս էֆ. Տէր Դաւթեան, աշակերտ Գուրգենեան կրթարանի, հայրենեօք մշեցի։

Կարգապահութիւնն որ տիրած է դպրանոցի մէջ, արժանի է գովեստից, և անձանձրոյթ աշխատութիւնք ուսուցչաց պիտի պսակին ազգին ակընկալութիւնն եթէ քաջալերութիւնն ըստ արժանւոյն չլինայուր ազգէն։

Առ այժմ այսչափ խօսիլ ի մասին դպրանոցի բաւական համարելով զայս եւս կը յաւելում թէ Տ. Ներսէս Ծ. Վ. Տէր-Բարթողիմէոսեան, մատակարար վանուցս, որ ամէն աւելի խնամակալութեան մօտ գտնուելով վանուցս ելմտական հաշիւները ներկայացուց, երեկ ժամանեց ի վանս, աւետելով միաբանութեան թէ պատուարժան խնամակալութիւնն սկզբնական գործողութեանց սկսած է ձեռնարկել ի շինութիւն նորոգ հիւրանոցի մը ի պէտս ուխտաւորաց բնակութեան։

Մոռցայ յիշել թէ դպրանոցի երաժշտութեան և ձայնագրութեան դասատուն է Համբարձում էֆ. Չերչեան, հռչակաւոր՝ [illegible] մականուամբն։

Ի Տէր հանգուցեալ Յովհաննէս էֆէնտի Տերոյենցի բոլոր օտարազգի լատիներէն, յունարէն, իտալերէն և գաղղիերէն գրքերն, որոց թիւը կը հասնի 1,200ի, ընդամէնը չորս խոշոր սնտուկի մէջ զետեղուած, քանի մը օր առաջ ի վանս ժամանեցին իբրեւ նուէր և յիշատակ։ Սոյն բարեպաշտական նուէրով հանգուցելոյն ժառանգորդք արժանի են երախտագիտական շնորհակալեաց և սրտեռանդն օրհնութեան միաբանական ուխտիս և ազգիս համօրէն։ Կը մաղթենք որ հանգուցելոյն ազնիւ զաւակաց սոյն բարեգործական ձեռնարկութեան հետեւողներ կը լինին և բերանք շնորհապարտք ընդ դարս օրհներգու լինելով պիտի մրմնջեն սոյն բարբառ աղօթից.

«Յիշատակն արդարոց օրհնութեամբ եղիցի»։

Աստ է տակաւին Վահան Վ. Պարտիզակցի, որ բացի եկեղեցական ժամերգութեանց մասնակցելէ չունի ուրիշ պաշտօն։

ՆԱՀԱՊԵՏ

(1) Եկեղեցական վարժարանի՝ դպրանոց կոչելն աւելի բանաւոր է, ըստ որում նախնիք եւս այդ մակդիրն ունին գործածած, եւ թէ մանաւանդ այդ բան կը համապատասխանէ ճշդիւ նպատակի այդ օրինակ հաստատութեանց։

ԱԶԴ

ՏՈՔԹ. ԳԱԲՐԻԷԼ ՀԷՔԻՄԵԱՆ

Որ Ամերիկայէն նոր վերադարձած է մայրաքաղաքս, շաբաթը երեք անգամ, երկուշաբթի, չորեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերը ժամ 6 էն 10 կը գտնուի Ալեքեան դեղարանն, ի Պոլիս մեծ մաքսի դէմ։ Տօքթօրը կը խնամէ ամէն տեսակ հիւանդութիւններ և մասնաւորաբար ականջի ախտերը։ Միւս օրերը կը գտնուի մի և նոյն ժամերուն իւր տունն ի Բերա Թէփէ-Պաշը թիւ։ 8861 13—27

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Միւպայեա օլունաճագ պէշ պին քիլէ պուղտայըն՝ Թըշրինը սանիի բումինին սէքիզինճի չարշէնպէհ կիւնիւ գարարը գաթիսի վէրիլէճէկի, վէ իրթէսի կիւնիւ խիւզատէ պէշ լիճէնգիլի գապուլ օլունաճաղը ծիհէթլէ, իսթաքլիա օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

4 Թըշրինը սանի 1889 — 887
Նօ. 1 — 1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Էնլի պօզ ապա խիւղ էլլի պին մէթրօ, պէհէրի խիրմի իւչ ղրուշ։

Իզմիր բամպուզը խիւղ էլլի պին քիլօ, պէհէրի ալթը ղրուշ խիրմի ալթի բարա։

Նիզամիյէ էյլիւսէ անպարը իլէ պեզ ֆապրիգաի հիւմայունը իչիւն մէվգըի միւնագասատա պուլունան իքի գալէմ ապա իլէ Իզմիր բամպուզը ֆիյաթը մուրագգամալէրի իլէ թալիպլէրի էօհտէսինտէ օլուպ, թըշրինը սանինին սէքիզինճի չարշէնպէհ կիւնիւ սաաթ օնտա գարարը վէրիլիպ, վէ տօգուզընճը բէնճշէնպէհ կիւնիւ սաաթ օնտա գատար խիւզատէ պէշ թէնզիլաթլարը գապուլ իլէ մէզքիւր սաաթ իչալէի գաթիյէլէրի իճրա իտիլէճէկինտէն, թէնզիլաթա րաղպէթ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

4 Թըշրինը սանի 1889 — 888
Նօ. 2 — 1—3

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Պ. ՄԷՅՖՐ
Ժ. ՏԸԼՈՐՄ, ՅԱՋՈՐԴ
Օ ՎԻԼ ՏԸ ՖՐԱՆՍ
Ղալաթիա, 3. Մահմուտիյէ փողոց (Քարա-քէօյ)
ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՀԱՆԴԷՍ
Առաջին զեղչով
ՁՄԵՌՆԱՅԻՆ ՆԻՒԹԵՐՈՒ

Ամէն տեսակ անձրեւանոցք, գաւազանք, բրդեայ գուլպայք, կօշիկք, պզտիկ աղջկանց համար գուլպայք, ֆլանելէ ժիլէներ, թռիքօ տաբատներ, մերինոսէ ժիլէներ, կտաւեայ շապիկք, ֆլանելէ շապիկք, օձիք և թենոց, փողպատ, ամէն տեսակ ձեռնոց, մատամբոլ, անկողնի սաւաններու համար կտաւ, բամբակեղէնք, զուտ բուրդէ ֆլանելք, ձեռաց սրբիչք, անձեռոցք, թաշկինակք, անկողնի ծածկոցք, անթափանցելի հագուստներ, ուղեւորութեան սնտուկներ, հատաւէտ նիւթեր, խաղանակներ, ալպոմներ և այլն և այլն։

ՈՐՈՇ ԳԻՆ — Ոսկին 108 էն։

Վաճառատան մէջ գտնուած բոլոր ապրանքներուն այս մեծ զեղչի մասին հաղորդելու համար կը բաւէ պարզ այցելութիւն մը ի վաճառահանդէսն, ուր պիտի հաստատուի ապրանաց անստգիւտ յատկութիւնն և ընծայուած առաւելութիւնները։

Ժ. ՏԸԼԼՈՐՄ
869 — Յաջորդ Պ. Մէյֆրէ

ՍԳՈԴԻ ՄՕՌՈՒԻ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Կ. Պոլիս, 25 սեպտեմբեր 188

Պարոնայք Սգոդ և Պօուն,

Յօրժէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Սգոդի Օշարակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանկանց խուլային և անարիւնութեան հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ։

Իմ կարծիքս է թէ այս հաճոյ և յաջող պատրաստութիւնը միշտ նախամեծար համարուելու է Մօրու ձկան իւղէն և կը յանձնարարեմ զայն։

ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՍԵԱՆ
Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակին

ԲԱՑՈՒՄՆ
ՄԱՅԵՐԻ ՆՈՐ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆՑ
Ի ՊՈԼԻՍ — ԿԱՄՈՒՐՋԻՆ ԳԼՈՒԽԸ

ՊԱՏՐԱՍՏ ու ՉԱՓԻ ՎՐԱՅ ՀԱՆԴԵՐՁՆԵՐ
ԱՐԱՆՑ, ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ և ՏՂԱՅՈՑ համար
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԱՄԵՆԷՆ ՃՈԽ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
Արանց ԱՐԴՈՒԶԱՐԴԻ վերաբերեալ ամէն բաներու համար
ԱՄԻՍԸ ԵՐԿՈՒ ԱՆԳԱՄ ԿՈՒԳԱՆ ԵՂԱՆԱԿԻՆ ՆՈՐԵԼՈՒԿՆԵՐԸ

Ի վաճառ հանուած բոլոր ապրանքները կը զանազանուին իրենց ԼԱՒ ՏԵՍԱԿՈՎ, ԸՆՏԻՐ ԿԱՐՈՒԱԾՔՈՎ և ՄԱՏՉԵԼԻ ԳՆՈՎ։

ՄԱՅԵՐ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ գրութիւնն եղած է, է և պիտի ըլլայ միշտ
ԱՂՈՒՈՐ, ԱՂԷԿ ու ԱԺԱՆ
Երթա՛նք ՄԱՅԵՐԻՆ — 827

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ՄԵՏԱՔՍԵՂԻՆԱՑ
ԲԱՐԲԱՏՕՔՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՔ
Մեծ Շուկայ Պոլսոյ, Բէզպազէր խան, Թիւ 3 եւ 4, Քալըքճըլար Պաշը Թիւ 31 եւ 33, եւ Սանտալ Պէզէստէնի մօտ Թիւ 34
ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄՆ

Բարբատօքուլօ եղբարք պատիւ ունին ծանուցանել արգոյ հասարակութեան և իրենց բազմաթիւ յաճախորդաց թէ վերջերս ուղղակի ստացած են բոլորովին նպաստաւոր և արտակարգ պայմաններով մետաքսեղինաց ճոխ և բազմազան հաւաքածոյ մը, Լիոնի լաւագոյն և ամենէն համբաւաւոր գործարաններէն ելած, ինչպէս նաեւ ցարդ Բերայի և Պոլսոյ կողմի խանութները չի տեսնուած Բարիզի Արուեստահանդիսին վերջին նորելուկները՝ Բուլայալ կերպասներ և կաշմիրներ։ Կը գտնուի նաեւ եկեղեցական զգեստուց համար խիստ ծանր 100 պայար Շի։ և զանազան տեսակ ՍԹՕՖԱ և այլն։

Անոնք որք իրենց այցելութեամբ պատուեն այս կարեւոր հաստատութիւնը, բոլորովին գոհ պիտի մնան թէ՛ յիշեալ ապրանաց ընտրելագոյն տեսակէն և թէ աժանութենէն, որովհետեւ, այս վաճառատանց մեծ վաճառումը կը շատանայ արդար եւ խղճամիտ շահով մը, ինչպէս ապացուցը դիւրին է տեսնել։ — 779 — 15—16

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՈՆՍՈԼԻՏԻ ՊԱՐՏՔ

1881 Դեկտեմբեր 8/20ի կայսերական Իրատէով Թողեալ հասոյթք

Ը. ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ — ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1889

	ՀԱՍՈՅԹՔ	Զուտ հասոյթ գաւառ. վարչ. — Դրուշ	Ընդհ. տնօրէնութեան կողմէ վճարեալ ծախք — Դրուշ	ԶՈՒՏ ՀԱՍՈՅԹՔ Գաւառական եւ կեդրոնական վարչութեան — Դրուշ	Օսմ. ոսկի	Նախորդ ամիսներէն — Օսմ. ոսկի	Գումար մինչեւ 1889 Հոկտեմբ. 31 — Օսմ. ոսկի
Վեց անուղղակի տուրք	Ծխախոտ (յետնեալ տրոց գանձումն), Աղ, Դրոշմ, Ոգելից ըմպելիք, Ձկնորսն, Մետաքս	9,622,028 78	234,610 05	9,387,418 73	91,444 51	565,027 87	656,472 38
Ծխախոտ	Հասոյթք Րէժիէն(*)	...	...	...	...	562,500 ...	562,500 ...
Զանազան հասուցմունք	Հարկ Պուլկարիոյ փոխանակեալ ծխախոտի տասանորդէն առնուելիք 100,000 Օսմ. լիրայով՝ մինչեւ ցորոշումն յիշեալ հարկին	216,287 59	...	216,287 50	2,133 13	52,174 37	54,307 50
	Յաւելուած Կիպրոսի հասութից փոխանակեալ ծխախոտի տասանորդին յաւելուածով, կամ Մաքսատան վրայ փոխանակագրէ գոյանալիք 130,000 Օսմ. լիրայով	...	...	...	...	51,298 ...	51,298 ...
	Արեւելեան Րումելիի տարեկան հարկէն	1,266,886 ...	...	1,266,886 ...	12,668 86	88,682 02	101,350 88
	Թէմմէթթի տուրք, Մաքսատունէն փոխանակագրով վճարելի	...	...	...	...	25,000 ...	25,000 ...
	Սերպիոյ, Գարատաղի, Պուլկարիոյ և Յունաստանի բաժին ինկած պարտք	...	...	...	...	...	...
	Գումար	11,105,202 37	234,610 05	10,870,592 32	106,246 50	1344,682 26	1450,928 76
Զանազանք	Պատրաստ դրամներէ առնուած շահ	...	...	...	...	...	...
	Լումայաշահ (աժիօ) դրամոց փոխանակութեան վրայ	...	...	...	— 287 80	...	— 287 80
	Ընդհ. գումար	11,105,202 37	234,610 05	10,870,592 32	105,958 70	1344,682 26	1450,640 96

	Դրուշ	Օսմ. ոսկի	Օսմ. ոսկի
Վճարեալ գումարք կայսերական հրամանին 10 և երկու յօդուածներով նախատեսեալ արժեթղթերուն ի հաշիւ		295,000 ...	...
Քօնսօլիտէ պարտուց տոկոսին համար Եւրոպա ղրկուած և Կ. Պոլիս վճարուած գումարք		979,953 87	...
Օսմանեան Ընդհանուր Պարտուց Վարչական Խորհրդին ընդհանուր ծախք		16,176 16	...
Օսմ. կայսերական Պանքան դրուած ոսկեդրամ		62,812 56	...
» » » » փոխանակելի դրամ	9,920947 50	96,674 68	...
Կ/ դրամական վարչութեան սնտուկին մէջ ոսկեդրամ		...	...
» » » » փոխանակելի դրամ	2,35! 53	23 74	...
			1450,640 96

Ի Դիմաց Վարչական Խորհրդոյ
Վաւերացեալ ճշդութիւնն ըստ տումարաց — Նախագահ (Ստ.) Ժ. ՕՊԱՐԷ
Խորհրդական Պատուիրակ (Ստ.) Վ.ԻՆՍԻԿ

Կ. Պոլիս, 2/14 Նոյեմբեր 1889 (Կնիք) — 846

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

69

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 6,515,542
ՀԱՍՈՅԹ 1888 ՏԱՐՒՈՅ 2,085,347

ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,581,000
ՀԱՍՈՅԹ 1888 ՏԱՐՒՈՅ 967,900

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի փոխադաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դիւրութեանց համար մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար վճռել ներկայացնել. նաև բեր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած վնասուց 17,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 — ՄԱՐԻԹԱՅՄ — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գօմիսիօն խանի անկի նն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց

ԼԱ ՌՈՒԱՆԷԶ

LA ROUENNAISE

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի 1837

Կեդրոնատեղի՝ 18, Սէն-Մառք փողոց, Բարիզ

Դրամագլուխ, 4,000,000, Վճարեալ վնասներն իբր 30,000,000

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել ի գրասենեակս ընդհանուր գործակալութեան, Ղալաթիա, Մահմուտիէ փողոց, Թիւ 2, Ճէրէմեան խան, Գամմաթյի Պանգային դիմաց։

Ընդհանուր գործակալք բովանդակ Թուրքիոյ և Յունաստանի
ՍԻՄՈՆ ՔԱՑՍԼԵՐԵԱՆ և ԸՆԿ.

186

NÉVRALGIES

1240

Pilules du Docteur Moussette

Les **VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE** calment et guérissent les *Névralgies* les plus rebelles, la *Migraine*, la *Gastralgie*, la *Sciatique*, les *Affections rhumatismales* aiguës et douloureuses ayant résisté à tous les autres remèdes.

Les **VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE** doivent être prises aux repas. Le premier jour on prendra 3 pilules : une le matin, une au déjeûner et une le soir au dîner. Si on n'a pas éprouvé de soulagement, on prendra quatre Pilules le second jour, deux le matin, une au déjeûner, et une au dîner. Il ne faut pas en prendre plus de quatre par jour.

Exiger les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie, *de* PARIS, *que l'on peut se procurer chez les Droguistes et les Pharmaciens.*

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տոքթոր Այէրի ջերմային հիւանդութեանց այս դեղն՝ որ անխառն բաղադրութիւն մի է զուտ բուսեղինաց, է դառնահամ և ազդու կազդուրիչ ամէն տեսակ Փիզիգական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճախճախուտ վայրերու ջերմոտ կլիմայից վատ ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնը և ապաքինիչ առոյգ յատկութիւնը երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդեանցը ստոյգ վկայութեամբն. Այս Փիզիգական խանգարումներն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր անշմարելի նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդը, և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և տենդեր, և արեան թունաւորումն, որոց աս անունները տրուած է. ջերմն և սարսուռ, թագուն ջերմ, պարբերական ջերմն, ընդհատեալ ջերմն, մաղձային տենդ և հրատապ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղերը ուր մթնոլորտը ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճախճախուտ վայրերէ բուսեալ ժահահոտ նիւթերով, կամ բաց աղբանոցներէ և ականներու ծակերէն ելած թունաւոր կազերով, այս մարդիկ կը ծծեն շնչառութեամբ։

Այէրի ջերմի ու տենդից դեղն կը ջնջէ այդ թունաւոր նիւթոց կամ կազերու ազդեցութիւնը և դուրս կը վանէ զայն մարմնոյն մէջէն, որոյ գործածութիւնն ամենայն ապահով և անվնաս է և ազդուն ստոյգ, [illegible] համեմատ գործածուի։ Կը ծախուի ի Միսաքեան և ընկերաց Ամերիքեան վաճառատան մէջ, [illegible] 182

VICHY

ՎԻՇԻ

Ֆրանսա (գաւառ Ալիէի)

ԿԱՌԱՎԱՐ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

Վարչութիւն՝ Փարիզ, 8, Պուլվար Մօնմարթր

ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՐՈՑ ԵՂԱՆԱԿ

GRANDE GRILLE. — Աւշային տկարութիւնք, մարսողական ճանապարհաց հիւանդութիւնք, լեարդի և փայծաղի խցումն, ներքին գործարանաց խցմունք, մաղձային քար եւայլն։

HOPITAL. — Մարսողական ճանապարհաց հիւանդութիւնք, ստամոքսի ծանրութիւն, դժուարամարսութիւն, ախորժակի պակասութիւն ստամոքսի, ջղացաւ, անմարսութիւն։

CELESTINS. — Երիկամանց և փամփուշտի տկարութիւնք, միզական աւազ և միզական քար, յօդացաւ, շաքարախտ (Տիապէթ), սպիտակուց-միզական (Ալպիւմինիւրի)։

HAUTERIVE. — Երիկամանց և փամփուշտի տկարութիւնք, աւազ, քար, յօդացաւ, շաքարամիզութիւն, սպիտակուց-միզական։

Աղբիւրին անունը պէտք է փնտռել շիշերու քարսիլին վրայ։

Պոլսոյ ամեն դեղագործաց և դեղավաճառաց քով կը գտնուի։ 667

ՀԱԶԻ ՇՆՉԱՐԳԵԼՈՒԹԵԱՆ, ՊՐՈՆՇԻԴԻ, ԷՀԱՐԲՈՒԽԻ. ՑՐՏԱՌՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁԱՅՆԻ ՆԵՐԿԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՇՆՉԱՓՈՂԻ ԵՒ ԽՌՉԱՓՈՂԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ դէմ իբր ապահով դարման այս դեղին վայելած համբաւը մէջտեղ կը հաստատուի այն բազմաթիւ նամակներով զորս Պ. Բօուէլ կ'ընդունի, անոնցմէ որք գործածած և ճանչցած են նորա յատկութիւնները։

«Անգլիոյ Թագուհւոյն ՆԷԳԻ Ի Թնդանօթակրոյն վրայ, ի Ռեւք, ըՍ. կովմոնա.

«Սիրելի պարոն, Ըստ որում կը նեղուէի յամառ հազէ մը որ գիշերը կ'արգելուր ինձ քնանալ և ցերեկը հանգիստ անցունել, Վ. սեմ. կոմս Փարթնէյան ձնարարեց ինձ գործածել ձեր անզուգական բալասանէն անխոն հատիկներով և կրնամ հաւաստել ձեզ թէ առաջին գործածութենէն իսկ զգալի բարւոքում կրեցի, առանց իսկ պէտք ունենալու գործերս դադրեցնելու, և առաջին փոքր սրուակը բոլորովին բուժեց զիս։ Ուստի անոր ազդեցութեան վրայ ունեցած մեծ վստահութեամբս կը յանձնարարեմ զայն այլոց. (Ստր.) Վ. ԼԻՆՁԷԼ, Նէգիի Թնդանօթակրէն.»

Կը վաճառուի ամեն դեղատանց և արտօնեալ դեղերու վաճառականաց քով, շիշը 1 շիլին ½ բէնսի, 2 շիլին 3 բէնսի և 11 շիլինի։—Պատրաստեալ ձեռամբ ԹՕՄԱՍ ՊՕՈՒԷԼԻ, 4, Ալպիոն Բալէյս, Պլաքֆրիէրս րօտ, Լոնտոն։

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով.
76 — Մ. ԷՏՄԱՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ
Անգլիական ընդհանուր մթերանոց, Վոյվոտա, պահականոցին քով, կայարան Թրամուէյից, 93 և 97

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈՏԻ ՕՃԱՌԲԱԿ)

ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ԺՈՒՏ ԻՒՂ

Իբրոֆոսֆիդներով շող և սոտայով

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈՏԻ և ՊՕՈՒՆԻ, ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորիւ ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, իբրոֆոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճօզածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։
Գործակատարք ի Կ. Պոլիս. ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԻՐՁԷԼ 443

ՔԱՈՒՉՈՒԷ ՄՈՒՃԱԿ

(ԼԱՍՏԻՔ)

ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ՌԻԲԸՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Մեր յաճախորդներու փափաքանաց համաձայն, մեր այս տարուան քաուչուէ մուճակներն, որք իրենց վրայ իբրեւ նշան կշիռ մը կը կրեն, խիստ ճաշակաւոր, նուրբ և հաստատուն շինուած են կօշտ քէյօռով։

Պոլսոյ հրապարակին վրայ երկար ատենէ ի վեր ճանչցուած է թէ մեր քաուչուէ մուճակները կը գերազանցեն քան տարիէ ի վեր գործածուած բոլոր մուճակները։

Մեր մուճակներու ներքին կողմը կշիռ մը և արտաքին կողմն ալ առիւծի մը պատկերը դրոշմուած է իբրեւ նշան։ Կը վաճառուին ի Պոլիս Սուլթան Համամ աղբիւրի մօտ Սեպուհ աղա Տէմիրճեանի թիւ 47 և 49 խանութն և բոլոր քաուչուէ մուճակ վաճառողներու քով։ Կեդրոնատեղին է ի Պոլիս, Պահճէ Գաբու, Գոճամանի Օղլու խան, Ծործի Կիտրոլի թիւ 13 մթերանոցը 837

ՄԱԴԴՈՆԻ ԿԻՍՀԻՒՊԼԸՐ

ՀԱՆՔԱՅԻՆ ԹՆԴԱԿԱՆ ՋՈՒՐ

Կալաքարային թթուուտ աղբիւր ամենամաքուր

ՍԵՂԱՆԻ ԼՄՒԱԳՈՅՆ ԵՒ ԶՈՎԱՐԱՐ ԸՄՊԵԼԻ

Հազերու, խռչափողի բորբոքմանց, ստամոքսի և աղեաց համար յանձնարարեալ։

Հայնրիխ Մադդոնի, Գարլսպատ և Վիեննա 47

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՍԷՅԵԱՆ

Ն. ԲԱՊԻԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայէ և Բօրտօյէն [illegible] բանով

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Մինկրէլ որ Նոյ. 13ին Մարսիլիայէն և Նոյ. 20ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Անտէյլ որ պիտի մեկնի Նոյ. 25ին։

Բարիզ Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,
Ա. կարգ 300 Փրանք
Բ. » 220 »

Ուղղակի և [illegible]

Նաւուղչեքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն ԹԻՄՈԹԷ ՐԸՊՈՒԼ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միլէթ Մումհանէ փողոց, Թիւ 14

371

ՆՈՒՊԻԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

Խիստ յարմար է ներկելու համար կօշիկներն որք առաջին անգամէն կը փայլին, առանց խոզանակելու պէտք ունենալու։ Այս փայլն, որ նշանաւոր պայծառութիւն մ'ունի, ամբողջ շաբաթ մը կը տևէ։ Կօշիկներն անթափանցելի կ'ընէ ջուրի և խոնաւութեան։ Տիղմը կամ ուրիշ աղտեղութիւնները դիւրաւ կը վերցուին թրջած լաթով մը, առանց փոխելու ներկին փայլը կամ գոյնը։

Այս ներկը կը յարմարի արանց և կանանց ամեն տեսակ կօշիկներու։ Կարելի է գործածել զայն նորոգելու համար հնացած կաշեայ [illegible]։

Գործածման եղանակ. Ներկելի մասը այն [illegible] [illegible] [illegible]

Զգուշանալ կեղծերէն.

Ընդհանուր կեդրոնատեղին է [illegible] Անգլիական ընդհանուր մթերանոց, Վոյվոտա, [illegible] կայարան Ղալաթիո-Շիշլիի Թրամուէյից, Թիւ 93 և 97. [illegible] 78

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

1889 Նոյեմբեր 2 Հինգշաբթի օրէն սկսեալ մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

(Բացի կիրակի օրերէն) Եւրոպական եզերքէն կամուրջ իջնող շոգենաւուց երթեւեկութիւնը.

2 15 Ենիմ. Մեգարա. Պեշիկ. Թարաբ. Ենիք. Պօյաճ. Ռ.-Հիսար (Արնաւուտքիւղի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 18
3 — Ենիմ. Մեգր. Պեօյ. Թարապ. Ենիք. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար [Արնաւուտքիւղի շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի բացի ուրբաթէ) 17
2 50 Ռ. Ա. Գավագ Մեգր. Պեօյ. Թարապ. Պէյգօզ Գանտիլլի [Գանտ. շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի. ուր. օրերը Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գզկ. Պեշիք] 20
3 45 Ենիմ. Մեգարա. Պեօյիւք. Թարապ. Ենիք. Ս.Թէն. Միրկէն Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պեպէք (Արնվ. գիւղի շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի. Ուրբաթ օրերը ժամ 3 3-ին մեկնի) 21
4 45 Ենիմ. Մեգր. Պեօյ. Թարապ. Ենիք. Ս.Թէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար. Պեպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պեշիք. 33
6 — Ենիմ. Մեգր. Պեօյիւք. Թարպ. Ենիք. Ս.Թէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պեպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պեշիք 25
7 — Ենիմ. Մեգարա. Պեօյիւք. Թարապ. Պէյգօզ Բաշգ. Ենիք. Միրկ. Գանլըճ. Ռ. և Ա. Հիսար Գանտիլ. Արնավ. Չէնկ. Պէյլէր. Օրթագ. Գուզ. Պեշիք. Խուզ. 2
8 15 Ա. և Ռ. Գավագ Ենիմ. Մեգարա. Պեօյ. Թար. Ենիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Պեպէք Արնվ. Գուրչ. Օրթ. Պեշիք. 21
10 — Մեգարա. Պեօյ. Թարապ. Ենիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Արնավ. Օրթագ. Պեշ. 34

Անատօլուքաւաքէն կամուրջ իջնող շոգենաւք

2 15 Արնվ. Գուրուչ. Օրթ. Պեշիք. 2
2 15 Ենիք. Ս.Թէն. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պեպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթ. Պեշիք. 9
2 40 Պեպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պեշիք. 19
3 10 Ռ. Հիսար Պեպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պեշիք. 25
3 45 Ռ. Հիսար Պեպէք Արնավ. Գուրչ. Օրթ. Պեշիքթաշ Գապ. 34
[illegible]

10 20 Գանտլ. Չէնկ. 28
11 — Գուզգունճուկ ուղղակի կամուրջ (Բացի Ուրբաթէ) 19

(Բացի կիրակի օրերէն) կամուրջէն Եւրոպական եզերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

3 — Պեշիք. Օրթագ. Գուր. Արնավուտ. Ք. Պեպէք Ռ. Հիսար Ենիք. Թար. Պեօյ. Մեգարա. Ենիմ. 33
3 35 Գապաթ. Խուզ. Պեշիք. Գուզգ. Օրթ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Արնավ. Գանտիլ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Ենիք. Բաշգ. Պէյգ. Թարապ. Պեօյ. Մեգ. Ենիմահալլէ 2
4 20 Պեշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պեպէք Ռ. Հիսար Պօյաճ. Ենիք. Թարապ. Պեօյք. Մեգար. Ենիմ. 25
5 15 Խուզ. Պեշիք. Գուզգ. Օրթագ. Պէյլ. Չէնկ. Արնվ. Գանտ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլ. Միրկ. 20
6 — Գապաթ. Պեշիք. Օրթագ. Գուրուչ. Արնավ. Պեպէք. Ռ. Հիսար Միրկ. Ս.Թէն. Ենիք. Պէյգ. Թարապ. Պեօյ. Մեգր. Ենիմ. և Գավագներ 21
7 — Պեշիք. Խուզ. Գուզգ. Պէյլ. Չէնկ. Արնվ. Գանտ. Ա. և Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Պէյգօզ Թարապ. Պեօյիւք. 23
8 30 Պեշիք. Օրթ. Արնավ. Պեպ. Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թարապ. Մեգար. Պեօյ. 34
9 30 Պեշիք. Օրթ. Արնվ. Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Պէյգօզ Թարապ. Պեօյիւք. Մեգարա. Ենիմ. [Բացի ուրբաթէ] 21
10 30 Ռ. Հիսար Պօյաճ. Միրկ. Ս.Թէն. Ենիք. Թարապ. Պեօյիւքտէրէ. Մեգար. Ենիմ. 18
11 20 Ենիք. Թարապ. Պեօյ. Մեգր. Ենիմ. 21
11 35 Պեպէք Ռ. Հիսար Պօյաճ. Միրկ. Ս.Թէն. Ենիք. 19

Կամուրջէն Անատօլուքաւաքի երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

3 45 Ուղղակի Պեպէք (Ուրբաթ օրերը 4ին) 23
4 15 Ուղղակի Պեպէք (Բացի ուրբաթէ) 28
9 55 Պեշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնավ. Պեպ. Ռ. Հիսար (Վոսփոր եկող շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 25
10 30 Պեշիք. Օրթ. Գուր. Արնվտ. Պեպէք 2
11 15 Գապ. Պեշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պեպէք Ռ. Հիսար. Պօյաճըք. 28
11 40 Պեշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնվ. Պեպէք [Բացի ուրբաթէ] 25
12 — Պեշիք. Օրթ. Գուր. Արնվտ. 2

Կամուրջէն Անատոլեան եզերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

3 50 Խուզ. Գուզգ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպուք. Բաշգ. Պէյգ. 19
3 40 Ուղղակի Գանտիլլի [Բացի ուրբաթէ] 18
4 25 Ուղղակի Գանտիլլի (Բացի ուրբաթէ) 17
9 25 Պեշիքթաշ, Գուզգունճ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վանիք. Գանտիլ. (Գավագներ գացող շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 28
10 5 Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլ. Չուպ. Բաշգօզ. Պէյգ. Թարապ. Մեգարա. Գավագներ (Ուրբաթները Պեօյիւքտ.) 17
10 40 Խուզ. Գուզ. (Բացի ուրբաթէ) 19
10 45 Պեշիքթաշ Գուզգնճ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վան. Գանտ. Պեպէք (Ուրբաթ օրերը Խուզ. Գանտ. Վոսփորի շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի) 33
11 20 Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Չուպ. Բաշգ. Պէյգօզ (Ուրբ. օրերը 11 25) 23
11 43 Գապաթ. Գուզ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. 34

ԽԱՍԳԻՒՅԱՐԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

Խասգիւղէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Խասգիւղ
— —	— —	— —	— —
— —	6 25 Պեշիք	— —	— —
— —	7 5	*2 30 Պեշիք.	8 15
— —	8 5 Վոսփ.	3 —	9 5
— —	8 20 Պեշիք	3 50 Վոսփ	9 50
2 — *	9 —	3 45 Պեշիք.	10 10 Պեշիք
2 30 Պեշիք.	9 30	4 15	10 30 Ֆէրպ.
3 —	10 — Ֆէրպ.	4 30 Ֆէրպօթ	10 40 Գզ.
3 30	10 20 Պեշիք	5 15 Վոսփ.	11 —
3 45 Ֆէրպ.	10 50	5 25	11 20 Ֆէրպ.
4 20	11 — Գուզգ.	5 45 Պեշիք	11 20
4 50	11 10 Ֆէրպ.	6 15 Ֆէրպօթ	11 50
5 30 Ֆէրպ	11 20	6 20	11 55 Գզ.**
5 35 Վոսփ.	11 40	7 5	12 5
6 —	12 5	— —	— —
— —	— —	— —	— —

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Խասգիւղէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Խասգիւղ
— —	6 25 Պեշիք	— —	7 5
— —	7 5	— —	8 15 Պեշիք.
— —	**8 — Վոսփ.	2 35	9 5
2 15	8 20 Պեշիք	3 50 Վոսփ	9 45
3 — Պեշիք.	9 — Պեշիք	3 — Պեշիք	10 10 Պեշիք
3 40	9 30	3 45 Պեշիք	10 30 Ֆէրպ.
3 45 Ֆէրպօթ	10 — Ֆէրպ.	4 30 Ֆէրպօթ	10 40
4 20	10 10 Պեշիք	4 40	11 20 Ֆէրպ.
5 5	10 40	5 15 Վոսփ.	11 20
5 30 Ֆէրպօթ	11 10 Ֆէրպ	5 20	11 40
*5 35 Վոսփ.	11 10	5 45 Պեշիք.	12 5
6	11 40	6 15 Ֆէրպօթ	— —
— —	12 5	6 20	— —

* Այս երթեւեկութիւն Հրէից տօներուն, և շաբաթ օրերը Գուզկ. չպիտի հանդիպի։
** Բացի կիրակի օրերէ։

ՀԱՐԷՄ ԽՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

ԲԱՑ Ի ՄԻ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԷՆ

3 30 Հարէմէն Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
4 45 » » (Կիր. օրերը ժ. 5 15)
10 40 » » (բաց ի կիրակի օրերէն)
11 25 » » (Կիրակի օրեր ժ. 10 45ին)
3 — կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
4 15 կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ (Կիր. օրերը ժ. 5)
10 10 կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
11 10 կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ (Կիրակի օրերը ժ. 10 30 ին).

ԽՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԽՍԿԻՒՏԱՐ ԵՒ ԳԱՊԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱՒԱՐԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 45 Իւսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
5 30 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
10 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 10 » Գապաթաշ (Ենի գիւղի շոգենաւին հետ կը հաղորդակցի)
4 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
6 15 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իւսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 20 Գապաթաշէն Իւսկիւտար

* Այս երթեւեկութիւնք Նոյմ. 16էն վերջ տեղի չեն ունենար։
* Բաց ի Ուրբաթ օրերէն.

[illegible] 181

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ